

**UNIVERZITET SINGIDUNUM
POSLOVNI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**Tema: *Poslovi banaka sa garancijama
na primeru Banke Intesa***

Mentor:
Doc. Dr Zoran Jović

Student:
Magdalena Popović 15v/2005

Beograd, novembar 2009. godina

SADRŽAJ:

SAŽETAK	4
ABSTRACT	4
I UVOD.....	5
II BANKARSKA GARANCIJA – POJAM I ZNAČAJ.....	7
2.1. Pojam bankarske garancije.....	7
2.2. Značaj bankarske garancije	9
III PRAVNI ODNOSI I UČESNICI U GARANCIJSKOM POSLU	10
3.1. Pravni odnosi u garancijskom poslu.....	10
3.2. Pravni odnos između poverioca i dužnika	11
3.3. Pravni odnos između banke i nalogodavca	12
3.4. Pravni odnosi između banke i korisnika garancije	12
3.5. Pravni odnosi između banaka	13
IV BITNI ELEMENTI BANKARSKE GARANCIJE I PISMENA FORMA.....	15
4.1. Naziv (firma) i sedište davaoca garancije	15
4.2. Naziv (firma) i sedište primaoca garancije	15
4.3. Podaci o osnovnom poslu.....	16
4.4. Novčani iznos na koji garancija glasi.....	16
4.5. Rok važenja bankarske garancije.....	17
4.6. Mesto izdavanja bankarske garancije.....	17
4.7. Datum izdavanja bankarske garancije	18
4.8. Potpis ovlašćenog lica	18
4.9. Pismena forma bankarske garancije	18
V NEBITNI ELEMENTI BANKARSKE GARANCIJE	20
5.1. Klauzula o vraćanju bankarske garancije	20
5.2. Klauzula o primeni merodavnog prava i rešavanja sporova	20
5.3. Broj bankarske garancije	21
5.4. Ostale klauzule.....	21
VI PODELA BANKARSKIH GARANCIJA.....	22
6.1. Vrste podela bankarskih garancija.....	22
6.2. Podela prema vrsti ugovora ili drugog pravnog posla čije se izvršenje obezbeđuje.....	22

6.2.1.	Licitaciona garancija	22
6.2.2.	Garancija za dobro izvršenje posla	24
6.2.3.	Garancija za vraćanje avansa	26
6.3	Podela prema uslovu koji mora biti ispunjen da bi se isplatio garantni iznos.....	27
6.3.1.	Uslovna garancija	27
6.3.2.	Bezuslovna garancija	27
6.4	Podela prema broju banaka koje učestvuju u garancijskom poslu	28
6.4.1	Supergarancija	28
6.4.2	Kontragarancija	28
6.5	Podela prema zavisnosti garancije od osnovnog ugovora	29
6.5.1.	Samostalna garancija	29
6.5.2.	Akcesorna bankarska garancija	29
6.6	Podela prema ostalim kriterijumima	30
VII	BANKARSKA GARANCIJA I UGOVORI KOJE PRATI.....	31
7.1.	Bankarska garancija kod ugovora o kupoprodaji	31
7.2.	Bankarska garancija kod ugovora o građenju	31
7.3.	Bankarska garancija kod drugih ugovora.....	32
VIII	ZAKONSKE OSNOVE I STANDARDI ZA IZDAVANJE I EVIDENTIRANJE BANKARSKJE GARANCIJE	33
8.1.	Zakon o obligacionim odnosima.....	33
8.2.	Zakon o bankama.....	33
8.3.	Pravilnik o obaveznim elementima konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki.....	33
8.4.	Računovodstveni tretman bankarske garancije.....	34
IX	BANCA INTESA – POSLOVI SA GARANCIJAMA	35
9.1.	Klasifikacija garancija.....	35
9.2.	Broj i obim izdatih garancija.....	39
9.3.	Konkretan primer procedure izdavanja tenderske garancije.....	39
X	ZAKLJUČAK	72
XI	LITERATURA.....	74

SAŽETAK

Za bankarske garancije kaže se da čine krvotok međunarodne trgovine. Bez bankarske garancije, koja ima prednosti u odnosu na ostala sredstva obezbeđenja, gotovo je nemoguće zamisliti zaključenje bilo kog ugovora visoke vrednosti. Njena sve šira upotreba može se objasniti, kako sve većim obimom razmene, tako i pokrićem drugih rizika.

Pravilna upotreba bankarskih garancija obezbeđuje zaštitu od rizika, kako plaćanja, tako i izvršenja. Poznavanje upotrebe garancije omogućava bolju pregovaračku poziciju u sklapanju poslova, brže reagovanje na zahteve određenih javnih poziva za prikupljanje ponuda, obezbeđivanje sopstvenih potraživanja.

Ključne reči: bankarska garancija, međunarodna trgovina, sredstva obezbeđenja.

ABSTRACT

The bank guarantee is said to make the blood flow of international trade. Without bank guarantee, which has advantages over other means of security, it is almost impossible to imagine the conclusion of any high value contract. Its wider use can be explained as the increasing volume of trade, and cover other risks.

Proper use of the bank guarantee provided protection from the risk, as payment, and execution. Knowledge of the use of guarantees allows a better negotiating position at the conclusion of operations, faster response to the demands of the public call for tenders, ensuring their own claims.

Keywords: bank guarantee, international trade, asset security.

I. UVOD

Tema diplomskog rada je Poslovi banaka sa garancijama na primeru Banke Intesa. Razlog što sam odabrala ovu temu leži u par činjenica, a to su prvo, da se bankarska garancija već ustalila u praksi međunarodne trgovine, pa samim tim i u pravnom prometu. Drugo, bankarska garancija predstavlja nezamenljiv instrument obezbeđenja u međunarodnom robnom i platnom prometu, jer poveriocima pruža dovoljno sigurno i efikasno sredstvo obezbeđenja u slučaju da dužnik, iz bilo kojih razloga, ne ispuni ili ne ispuni kako valja svoje ugovorene obaveze.

U toku diplomskog rada posebno sam se osvrnula na Banku Intesa u želji da na primeru jedne banke pokažem koje sve vrste garancija može dati banka, kao i to kako izgleda celokupan proces izdavanja bankarske garancije. Na odabir banke uticala je činjenica da je Banka Intesa 2008. god proglašena za banku godine, od strane prestižnog finansijskog magazina »The Banker« delu čuvene izdavačke kuće "Financial Times Group".¹

Londonski finansijski magazin "Finance Central Europe" i inostrane konsultantske agencije, uzimajući u obzir relevantne pokazatelje uspešnosti, a pre svega ostvarene finansijske rezultate, 2008. godine dodeljuju Banci Intesa tri prestižna priznanja: najbolja banka srednje veličine u jugoistočnoj Evropi, najbolja banka u Srbiji, a generalni direktor Banca Intesa Beograd, Draganja Đurić – najbolji bankar u Srbiji.

Uprkos veoma složenim i zahtevnim tržišnim prilikama, sve intezivnijoj konkurenciji, kao i krizi na globalnom finansijskom tržištu, Banka Intesa je i u 2008. godini uspela da održi leaderski položaj po gotovo svim parametrima uspešnosti poslovanja.²

Bankarska garancija predstavlja pismenu ispravu kojom se banka obavezuje prema primaocu garancije (korisniku) da će mu, za slučaj da mu treće lice ne ispuni obavezu o dospelosti, izmiriti obavezu ako budu ispunjeni uslovi navedeni u garanciji.³

U *drugom* delu rada je objašnjen pojam bankarske garancije, kao i njen značaj kroz istoriju a posebno danas.

U *trećem* delu su objašnjeni pravni odnosi kao i učesnici koji se pojavljuju kod poslova sa bankarskim garancijama. A kako su to dvostrani pravni poslovi, pojavljuju se pravni odnosi koji, zavisno od učesnika, mogu biti između poverioca i dužnika, između

¹ www.bancaintesabeograd.com

² www.bancaintesabeograd.com

³ www.ekof.bg.ac.yu

banke i dužnika, zatim banke i nalogodavca, banke i korisnika garancije, kao i između samih banaka.

U *četvrtom* delu su detaljnije obrađeni bitni elementi bankarske garancije kao i njena pismena forma. Naime, elementi bankarske garancije nisu određeni zakonom već prirodom posla, te su se elementi, koje sam obradila u ovom poglavlju, u praksi pokazali kao neophodni za postojanje garancije.

U *petom* delu su objašnjeni nebitni elementi bankarske garancije, koje bankarska garancija u praksi obično sadrži, ali nisu neophodni za njeno postojanje.

U *šestom* delu su opisane vrste bankarskih garancija kategorisane prema određenim kriterijumima, kao što su: vrsta ugovora ili drugog pravnog posla čije se izvršenje obezbeđuje, uslov koji mora biti ispunjen da bi se isplatio garantni iznos, zatim broj banaka koje učestvuju u garancijskom poslu, zavisnost garancije od ugovora i drugo.

U *sedmom* delu je opisano uz koje ugovore se pojavljuje bankarska garancija, kao što su ugovor o kupoprodaji, ugovor o gradnji i drugo.

U *osmom* delu su obrađene zakonske osnove i standardi koji se primenjuju prilikom izdavanja i evidentiranja bankarske garancije. Naime, bankarska garancija je obrađena najpre u Zakonu o obligacionim odnosima, zatim i u Zakonu o bankama, a jednim delom i u Pravilniku o obaveznim elementima konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki.

Deveti deo se odnosi na konkretno poslovanje Banke Intesa sa garancijama. Detaljno je opisan proces izdavanja tenderske garancije od strane Banke Intesa, od momenta podnošenja tenderske dokumentacije pa do samog trenutka izdavanja originala garancije.

II BANKARSKA GARANCIJA – POJAM I ZNAČAJ

2.1. Pojam bankarske garancije

Sredstva obezbeđenja predstavljaju pravna sredstva pomoću kojih se obezbeđuje ispunjenje određenih obaveza. Zbog postojanja rizika u svakom dužničko-poverilačkom odnosu poverilac nastoji da bude što je sigurnije obezbeđeno izvršavanje dužnikovih obaveza. Davalac obezbeđenja se obavezuje da na sebe preuzme štetne posledice koje mogu nastati neizvršenjem ili neurednim izvršenjem dužnikovih obaveza, pa se zbog toga posao obezbeđenja mora zaključiti pre nego što štetne posledice nastupe ili dok postoji neizvesnost u pogledu nastupanja štete.⁴

Uobičajena podela sredstava obezbeđenja je prema karakteru obezbeđenja na⁵:

- a) stvarna ili realna obezbeđenja i
- b) lična ili obligaciona.

Kod **stvarnih obezbeđenja** poverilac stiče stvarno pravo na stvari dužnika ili trećeg lica čijom realizacijom se može naplatiti u slučaju izostanka namirenja obaveze od strane dužnika. Kao sredstvo obezbeđenja se pritom koriste:

- o pokretne stvari – ručna zaloga,
- o nepokretne stvari – hipoteka i
- o zalaganje prava – zalaganje potraživanja i HOV

Kod **ličnih ili obligacionih sredstava obezbeđenja** dužnik se jače obavezuje ili se pored dužnika obavezuje i treće lice. Tada se pojavljuje:

- o jemstvo
- o bankarska garancija.⁶

Da bi se što bolje shvatilo zašto dolazi do izdavanja bankarske garancije potrebno je da se ukaže na okolnost da bankarska garancija nikada ne nastaje sama za sebe, a da nema podlogu u nekom drugom pravnom poslu kao, na primer, u ugovoru o finansijskom ili robnom kreditu, ugovoru o isporuci robe, ugovoru o izvođenju investicionih radova ili bilo kom drugom ugovoru sa odložnim plaćenjem ili odložnim rokom isporuke u kome je sadržana klauzula o pribavljanju bankarske garancije.⁷

U pravnoj teoriji i poslovnoj praksi se izrazu “bankarska garancija” daju različita značenja. Najčešće se bankarska garancija izjednačava sa jemstvom građanskog prava, iako između ova dva sredstva obezbeđenja postoje značajne razlike.⁸ Naime, ugovorom o jemstvu se jemac obavezuje da će ispuniti punovažnu i dospelu obavezu glavnog dužnika ako je ovaj ne ispuni, dok, međutim, banka garant ne preuzima obavezu da će ispuniti

⁴ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 296.

⁵ Hadžić, M., op. cit., str. 296.

⁶ Hadžić, M., op. cit., str. 297.

⁷ Pavićević, B., Bankarska garancija, Naučna knjiga, Beograd, 1989, str. 8

⁸ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 306.

neispunjenu obavezu dužnika iz osnovnog ugovora, nego svoju sopstvenu obavezu koja proizilazi iz bankarske garancije kao samostalnog pravnog posla. Predmet ugovora o jemstvu može biti ispunjenje novčane ili nenovčane obaveze, a predmet bankarske garancije može biti jedino ispunjenje novčane obaveze, bez obzira na to da li je obaveza iz osnovnog ugovora po svom karakteru novčana ili nenovčana. Međutim, najbitnija razlika između jemstva i bankarske garancije jeste ta što je jemčeva obaveza akcesorna a obaveza iz bankarske garancije je samostalna obaveza iz čega proizlaze i druge razlike.⁹

Značajno je istaći da bankarska garancija nije donedavno imala oformljeno značenje ni u nemačkom pravu i pored toga što se nemačka pravna teorija bavi bankarskom garancijom više od devedeset godina i u tom pogledu ima najdužu tradiciju. Tako je i u drugim pravima. Takođe, ni u našem pravu bankarska garancija nije imala izdiferencirano značenje sve do donošenja Zakona o obligacionim odnosima, jer su se pod bankarskom garancijom podrazumevali različiti oblici obezbeđenja kao što su: menični aval, jemstvo građanskog prava, akcept, zalaganje HOV, zalaganje stvari, itd. Međutim, u našoj pravnoj teoriji bilo je prisutno i gledište po kome je bankarska garancija specifično sredstvo obezbeđenja u pravnom prometu, različito od drugih sredstava obezbeđenja.¹⁰

Prema članu 1083 Zakona o obligacionim odnosima bankarskom garancijom se obavezuje banka prema primaocu (korisniku) da će mu za slučaj da mu treće lice ne ispuní obavezu o dospelosti izmiriti obavezu ako budu ispunjeni uslovi navedeni u garanciji.¹¹

Iz ove zakonske definicije proizilazi prvo, da u garancijskom poslu učestvuju najmanje tri lica, između kojih se zasnivaju tri pravna odnosa i, drugo, da je banka dužna da isplati garantni iznos ako dužnik iz osnovnog ugovora ne ispuní o dospelosti svoju ugovornu obavezu, a ostvare se za to i ostali uslovi navedeni u samoj garanciji. Pošto je iz pomenute zakonske odredbe izostavljena reč „punovažnost“ osnovnog ugovora, to upućuje na zaključak da se bankarskom garancijom pokriva ne samo rizik neizvršenja ugovora, nego i rizik njegove nepunovažnosti. Ovako široka formulacija pomenutog člana Zakona omogućuje našim bankama ovlašćenim za vršenje platnog prometa sa inostranstvom da mogu davati i primati sve vrste garancija, podrazumevajući tu: samostalne i akcesorne garancije, licitacione garancije, garancije za dobro izvršenje posla, avansne garancije, supergarancije, kontragarancije i sl.¹²

Garancijskim poslovima uglavnom se bave banke iako to mogu da rade i drugi pravni subjekti koji su zakonom ovlašćeni. U nekim zemljama kao što su SAD, garancijskim poslovima ne mogu da se bave banke već samo osiguravajuće organizacije, dok se u Francuskoj tim poslovima bave isključivo banke. U Srbiji, garancijskim poslovima se bave uglavnom banke, iako tim poslovima mogu da se bave fondovi i druge

⁹ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str. 211.

¹⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 306.

¹¹ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 297.

¹² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 306.

organizacije koje su zakonom ovlašćene. Garancijskim poslovima kod nas se bave i nadležni državni organi.¹³

2.2. Značaj bankarske garancije

Bankarska garancija dobila je posle Drugog svetskog rata značajno mesto u poslovima međunarodne trgovine iz više razloga.

Prvo, privredne krize i monetarni poremećaji u međunarodnoj zajednici imali su za posledicu da su mnoge zemlje, zbog zaštite domaće privrede, bile prinudene da administrativnim intervencijama zabranjuju ili ograničavaju i uvoz i izvoz određenih roba, što je doводilo do toga da inostrani partneri nisu mogli da ispunjavaju ranije preuzete ugovorene obaveze. Stoga su domaći izvoznici zahtevali da im inostrani partneri pribave bankarsku garanciju, kako bi se zaštitili od ove vrste rizika.

Drugo, velika upotreba bankarske garancije u međunarodnom prometu objašnjava se i okolnošću da se poslovi zaključuju između partnera koji se međusobno ne poznaju, niti imaju uvid u međusobne finansijske prilike i moralnu sigurnost, tako da se rizik neizvršenja ugovora pokriva bankarskom garancijom.¹⁴

Treće, široko korišćenje bankarske garancije u poslovima međunarodne trgovine može se, takođe, objasniti i određenim prednostima koje ima bankarska garancija u odnosu na druga sredstva obezbeđenja građanskog i privrednog prava.¹⁵ Tako, na primer, stvarna obezbeđenja (ručna zaloga i hipoteka) mogu biti nedovoljna da bi se iz njihove vrednosti mogao namiriti poverilac za svoje potraživanje koje ima prema dužniku. Pored toga, jemstvo nije sigurno i efikasno sredstvo obezbeđenja zbog svoje akcesornosti i različitog regulisanja u pojedinim zakonodavstvima, pogotovo kad je dužnik sprečen da svoju ugovorenu obavezu ispuni usled zavоđenja deviznih i administrativnih zabrana i ograničenja. Takođe, ni garantni depozit (Cash deposit) nema one prednosti koje ima bankarska garancija, iz razloga što je dužnik prinuđen da izdvaja značajna finansijska sredstva samo zbog toga da bi se njegov poverilac obezbedio za potraživanja koja prema njemu ima po osnovu, na primer, isporuke investicione opreme, izvođenja investicionih radova i sl., i na taj način se za kraće ili duže vreme lišava novčanih sredstava koje bi inače mogao da upotrebi za obavljanje svoje redovne privredne delatnosti.¹⁶

Četvrto, bankarska organizacija se masovno koristi u međunarodnoj trgovini i zbog toga što iza obaveze dužnika stoji banka čija je finansijska pouzdanost ubedljiva.¹⁷

Ovome treba dodati i to da bankarska garancija omogućuje njenom korisniku da brzo i bez spora realizuje svoje potraživanje, naročito kad se izvršenje ugovora obezbeđuje samostalnom i безусловnom garancijom.

¹³ Tomić, M., Bankarska garancija – instrument obezbeđivanja plaćanja i kreditiranja, Institut za ekonomiku i finansije, Beograd, 2009, str. 15.

¹⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 307.

¹⁵ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., ., op. cit., str. 307.

¹⁶ Pavićević, B., Bankarska garancija, Naučna knjiga, Beograd, 1989, str. 8.

¹⁷ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 307.

III PRAVNI ODNOSI I UČESNICI U GARANCIJSKOM POSLU

3.1. Pravni odnosi u garancijskom poslu

Svi ekonomski odnosi u poslu izdavanja bankarske garancije su međusobno ekonomsko – finansijski povezani, dok su svi pravni odnosi koji nastaju u vezi sa izdavanjem bankarske garancije apsolutno pravno samostalni. Imajući u vidu da je osnovna karakteristika spoljne trgovine “nepoverenje, koje postoji između isporučilaca, izvođača i njihovih partnera”, potrebno je detaljno razdvojiti sve pravne odnose koji se javljaju kod složenog sklopa poslova oko izdavanja i delovanja bankarske garancije.¹⁸

Kada se kaže složen sklop poslova, misli se na pojavu više subjekata i odnosa, koji se pojavljuju oko izdavanja, delovanja i korišćenja bankarske garancije. Pa su tako učesnici koji se pojavljuju u garancijskom poslu¹⁹:

- **Nalogodavac garancije** – dužnik – je preduzeće koje se obavezuje svom partneru da će izvršiti ugovorene obaveze i za koje će garantovati banka.
- **Banka garant** - korisniku garancije garantuje da će u ugovorenom roku nalogodavac garancije izvršiti svoje preuzete obaveze navedene u garanciji, te da će izvršenje preuzeti banka ukoliko to ne učini nalogodavac.
- **Korisnik garancije** – poverilac – koji stiče pravo potraživanja prema banci garantu ukoliko dužnik ne odgovori obavezama.

Učešće više banaka u garancijskom poslu zavisi od poverenja koje poverilac ima u banku koja je izdala garanciju. Jer, ako tog poverenja nema zahtevaće da mu neka poznatija banka potvrdi garanciju ili izda supergaranciju. Na kraju, u nekim zemljama je prinudnim propisima određeno da garanciju može da izda samo domaća banka i to na bazi kontragarancije inostane banke.²⁰

Dakle, bankarska garancija u svom najjednostavnijem obliku funkcioniše na taj način, što dužnik daje nalog svojoj banci da neposredno, ili uz posredovanje neke druge banke, izda u svoje ime i za njegov račun, garanciju trećem licu budućem korisniku garancije. To znači da se u vezi sa davanjem garancije zasniva više pravnih odnosa između lica koja u garancijskom poslu učestvuju. Tako, na primer, poverilac se nalazi u neposrednom pravnom odnosu sa svojim dužnikom po osnovu ugovora, čije se ispunjenje obezbeđuje bankarskom garancijom. Dužnik je, isto tako, u neposrednom pravnom

¹⁸ Vasilčić, J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd 1995, str. 22.

¹⁹ Živković A., Stankić R., Krstić B., Bankarsko poslovanje i platni promet, Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta u Beogradu, Beograd, 2007, str. 436.

²⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 307.

odnosu sa bankom (davaocem garancije) po osnovu ugovora o izdavanju bankarske garancije. I na kraju, banka koja je dala garanciju stupa u neposredan pravni odnos sa korisnikom garancije ili sa nekom drugom bankom koja potvrđuje ili avizira garanciju.²¹

Svi pomenuti pravni odnosi su međusobno samostalni i nezavisni i pored toga što čine jedinstvenu ekonomsko-finansijsku celinu.

3.2. Pravni odnos između poverioca i dužnika

Pravni odnos između poverioca i dužnika nastaje po osnovu osnovnog ugovora, prema kome je dužnik u obavezi da u korist poverioca pribavi garanciju od neke banke. Osnovni ugovor može biti: ugovor o kupovini i prodaji robe, ugovor o delu, ugovor o novčanom kreditu ili bilo koji ugovor sa odloženim rokom plaćanja ili trajnim izvršenjem činidbe.²²

Inače, u bankarskoj praksi klauzula o obavezi pribavljanja bankarske garancije, najčešće predstavlja bitni sastojak osnovnog ugovora, jer poverilac uslovljava stupanje ovog ugovora na snagu prethodnim pribavljanjem bankarske garancije. Zahvaljujući tome, poverilac ima pravo da jednostrano raskine ugovor i da zahteva naknadu štete ako dužnik ne pribavi bankarsku garanciju, ili je ne pribavi od one banke koja je u ugovoru određena ili je ne pribavi do određenog roka. Međutim, ako u osnovnom ugovoru nije određena banka koja će izdati garanciju, nju će izabrati dužnik, s tim što poverilac nema prava da stavlja prigovor u pogledu izbora ako je garanciju dala banka koja se u poslovnom svetu smatra solventnom.²³

Ovde se, isto tako, može postaviti pitanje: ko će snositi rizik ukoliko banka koja je dala garanciju u međuvremenu postane insolventna ili padne pod stečaj. Odogovor na ovakvo postavljeno pitanje zavisi od toga ko je vršio izbor banke. Ako je prema tome banku garanta izabrao poverilac iz osnovnog ugovora, tada će on snositi rizik sopstvenog izbora. I obrnuto, ako je banku izabrao dužnik iz osnovnog ugovora u tom slučaju rizik izbora pada na njega.²⁴

Dužnikova obaveza u pogledu pribavljanja garancije gasi se u trenutku kada je banka izdala garanciju njenom korisniku.²⁵

²¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 307.

²² Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 298.

²³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 308.

²⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 308.

²⁵ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 298.

3.3. Pravni odnos između banke i nalogodavca

Pravni odnos između banke i nalogodavca nastaje zaključenjem ugovora o izdavanju bankarske garancije. Nalogodavac izdaje nalog za davanje garancije, a banka ga prihvata ćutanjem, pri čemu se smatra da je nalog prihvaćen ili u ostavljenom roku odbijen.²⁶

Banka izdaje garanciju u svoje ime, a za račun nalogodavca i to pod onim uslovima kakvi su određeni u nalogu i instrukcijama. Ako je, međutim, nalog nepotpun, nejasan i protivrećan ili ako nalogodavac nije položio novčano pokriće koje je bio dužan da položi, banka ima pravo da odbije davanje garancije trećem licu (korisniku garancije). Banka nije ovlašćena da po sopstvenoj dispoziciji odstupa od primljenog naloga, izuzev kad to posebne okolnosti nalažu, niti da na drugu banku prenosi obaveze u pogledu izdavanja garancije, jer se davanje garancije vezuje za personalitet određene banke.²⁷

Sa svoje strane i nalogodavac je dužan da ispuni svoje obaveze. On je u prvom redu dužan da za izdatu garanciju i preuzeti rizik isplati banci određenu naknadu (proviziju), čija se visina utvrđuje ugovorom, bankarskom tarifom i običajem. Ali, ako banka iz sopstvenih sredstava isplati garanciju, ima pravo da traži povraćaj isplaćenih sredstava sa kamatom koja se obračunava prema tarifi ili ugovoru o izdavanju bankarske garancije. Pored toga, banci garantu pripada i naknada troškova i izdataka koje je imala u vezi sa davanjem garancije.²⁸

Prema tome, ugovor o izdavanju bankarske garancije je u suštini komisioni posao u kome mogu da budu sadržani i elementi ugovora o novčanom kreditu. Zbog toga, isplatom garantnog iznosa dolazi do automatskog uspostavljanja kreditnog odnosa između banke koja je izvršila plaćanje i nalogodavca za čiji je račun ovo plaćanje izvršeno, pod pretpostavkom da je banka izvršila plaćanje iz sopstvenih sredstava.²⁹

3.4. Pravni odnosi između banke i korisnika garancije

Pravna priroda bankarske garancije – U teoriji ne postoji saglasnost o tome kakva je pravna priroda odnosa koji se uspostavljaju između banke i korisnika garancije, odnosno da li je bankarska garancija ugovor ili jednostrani pravni posao. Po jednom gledištu, sa većim brojem pristalica, bankarska garancija je ugovor koji nastaje tako što banka čini ponudu, a korisnik garancije je prihvata ćutanjem. Po drugom gledištu, bankarska garancija nije ugovor već jednostrani pravni posao koji nastaje izjavom volje banke upućenom korisniku garancije.³⁰

²⁶ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 298.

²⁷ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 308.

²⁸ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 308.

²⁹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 309.

³⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 309.

Obaveza banke iz bankarske garancije – Osnovna obaveza, koju je banka preuzela izdavanjem garancije, jeste da njenom korisniku isplati garantni iznos, kad se za to ispune uslovi navedeni u samoj garanciji.³¹

Čim je izdata garancija, za banku je stvorena obaveza da izvrši isplatu garantnog iznosa, ako dužnik povredi svoje ugovorne obaveze. U stvari, neispunjenje ili neuredno ispunjenje obaveze iz osnovnog ugovora predstavlja pravnu činjenicu od čijeg nastupanja ili ne nastupanja zavisi da li će banka biti dužna da ispuni svoju obavezu. Sve dok ne nastupi ovaj događaj, za koji se vezuje aktiviranje garancije, njen korisnik nije ovlašćen da zahteva isplatu, niti je banka obavezna da je izvrši. Štaviše, banka nije ni ovlašćena da izvrši plaćanje pre nego što nastupi pomenuti događaj, inače bi to učinila na sopstveni rizik, tj. za isplaćeno ne bi mogla da se regresira od nalogodavca. Prema tome, dejstvo uslova kod bankarske garancije sastoji se u tome što je obligacioni odnos postao pravno perfektan u momentu kad je garancija data, odnosno predata korisniku, ali se isplata garantnog iznosa odlaže dok ne nastupi uslov naveden u samoj garanciji.³²

Dakle, banka je dužna da garancijsku obavezu izvrši čim korisnik garancije podnese zahtev za isplatu, pod pretpostavkom da su za realizaciju garancije ispunjeni svi potrebni uslovi. Ako banka odbije da ispuni obavezu garancije, biće odgovorna i dužna da korisniku garancije naknadi celokupnu štetu koju ovaj bude imao, i ova se šteta ne bi mogla prevaliti na nalogodavca.³³

Pošto odbijanje isplate škodi dobrom glasu banke, postavlja se pitanje da li nalogodavac može da zabrani banci da izvrši isplatu garancije. Na ovako postavljeno pitanje odgovor može biti samo negativan. Prvo, izdavanjem garancije zasniva se samostalan pravni odnos između banke i korisnika garancije. Zbog toga nalogodavac u svojstvu trećeg lica ne može da utiče na obaveze koje banka ima prema svojim poveriocima, pa ni na obavezu koja je zasnovana izdavanjem garancije. Drugo, ako banka i prihvati da uskrati isplatu garancije, to radi na sopstveni rizik. Tako u članu 13. nemačkih Opštih uslova za poslovanje banaka dato je generalno ovlašćenje banci koja preuzima garancijsku obavezu prema trećem licu (korisniku), da može isplatiti garantni iznos čim se za to ispune uslovi odedeni u samoj garanciji. Svako drugo postupanje ozbiljno bi poljuljalo ugled banke i unelo pravu nesigurnost u promet.³⁴

3.5. Pravni odnosi između banaka

Do učešća više banaka u poslu garancije dolazi u slučajevima kada poverilac zahteva da mu domaća banka izda garanciju na bazi kontragarancije inostrane banke ili kad u zemlji poverioca prinudnim propisima naređeno da garanciju mora da izda domaća banka.³⁵

³¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 309.

³² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 310.

³³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 310.

³⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 310.

³⁵ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 299.

Ovde se, dakle, nalogodavac nalazi u jednoj zemlji, a korisnik garancije u drugoj. Banka čije se sedište nalazi u zemlji nalogodavca stupa u ugovorni odnos sa bankom u zemlji korisnika garancije na osnovu koga banka u zemlji korisnika izdaje po nalogu i za račun banke u zemlji nalogodavca garanciju u korist domaćeg korisnika. Prema tome, u ovom garancijskom poslu učestvuju četiri lica: nalogodavac (dužnik iz osnovnog ugovora), njegova banka, inostrana banka i korisnik garancije. Na odnose između ovih učesnika u garancijskom poslu primeniće se različita prava. Tako za regulisanje forme i sadržine prava i obaveza između nalogodavca i banke primeniće se jedno, za regulisanje odnosa između banke u zemlji nalogodavca i banke u zemlji korisnika garancije drugo pravo, a za regulisanje forme i sadržine bankarske garancije biće merodavno pravo treće zemlje.³⁶

Interesi učesnika u garancijskom poslu nisu indentični. Na primer, korisnik garancije ima jedino interes da naplati garantini iznos uz što manju proceduru. Nalogodavcu je stalo da se ova isplata učini zavisno od ispunjenja obaveze koju je korisnik garancije u svojstvu stranke preuzeo prilikom zaključenja osnovnog ugovora. Interes banke garanta, međutim ograničava se na to da ne bude uvučena u spor između stranaka iz osnovnog ugovora. Svaki od učesnika u građanskom poslu nastojaće da za regulisanje forme i sadržine bankarske garancije bude nadležno njegovo pravo, uključujući tu i nadležnost domaćeg suda ili arbitraže.³⁷

³⁶ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 310.

³⁷ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 310.

IV BITNI ELEMENTI BANKARSKE GARANCIJE I PISMENA FORMA

Zakon ne određuje bitne elemente bankarske garancije, prepuštajući ugovornim stranama da ih predvide saglasnošću svojih volja. Ipak, u bankarskoj praksi iskristalisali su se određeni bitni elementi, zajednički za svaki oblik bankarske garancije. Oni su najčešće određeni u samom obrascu garancije, a mogu biti određeni i u finansijskoj ili garantnoj klauzuli ugovora.³⁸

Bitni elementi su uobičajeno: naziv (firma) i sedište davaoca garancije, naziv (firma) i sedište primaoca garancije, podaci o osnovnom poslu, novčani iznos na koji garancija glasi, rok važenja garancije, potpis ovlašćenog lica i forma bankarske garancije.

4.1. Naziv (firma) i sedište davaoca garancije

U tekstu bankarske garancije mora da bude naveden naziv (firma) davaoca garancije. Bez ovog elementa ne bi, po prirodi stvari, mogla da nastane punovažna garancijska obaveza, jer ne bi bilo poznato ko se obavezao garancijom. Značaj unošenja podataka o nazivu (firmi) i sedištu davaoca garancije je u tome što se prema sedištu garanta određuje merodavno pravo na formu i sadržinu garancije, ako ovo pitanje nije regulisano u samoj garanciji. Prema mestu sedišta garancije određuju se uslovi za davanje garancije, naročito u onim zemljama u kojima su prinudnim propisima regulisani postupak i uslovi za davanje bankarskih garancija. Konačno, mesto sedišta davaoca garancije značajno je za tumačenje bankarske garancije kao i pojedinih klauzula koje su u njoj sadržane.³⁹

4.2. Naziv (firma) i sedište primaoca garancije

Isto tako, naziv (firma) i sedište primaoca ili korisnika garancije čini bitni element svakog oblika bankarske garancije. Ako taj elemenat ne bi bio unesen u bankarsku garanciju, korisnik garancije ne bi mogao da se kod banke garanta legitimise, i da zahteva isplatu garantnog iznosa. Pored toga, značaj unošenja ovih podataka u tekst garancije sastoji se i u tome što u nekim zemljama je propisano da garancije mogu da daju isključivo domaće banke.⁴⁰

³⁸ www.ekof.bg.ac.yu

³⁹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 311.

⁴⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 311.

4.3. Podaci o osnovnom poslu

Tekst bankarske garancije uvek sadrži osnovni posao čije se izvršenje obezbeđuje garancijom. Najčešće se o osnovnom poslu unose sledeći podaci: ugovorene strane, predmet ugovora ili drugog pravnog posla, rok njegovog izvršenja, cena ili naknada za isporučenu robu ili izvršenje usluga, kao i svi ostali podaci koji mogu biti značajni za preuzetu garancijsku obavezu.⁴¹

Unošenje podataka iz osnovnog posla služi samo za identifikaciju bankarske garancije, pogotovu kad se garancije izdaju u velikom broju ili kad između banke garanta i nalogodavca postoji više poslovnih odnosa. Podaci iz osnovnog posla pomažu tumačenju bankarske garancije jer je garancija po prirodi stvari, kratko formulisana i zbog toga može da dođe do neodređenosti i nejasnoća. Kad u tekst garancije ne bi bili uneseni podaci o osnovnom poslu, moglo bi se postaviti pitanje da li je to bankarska garancija ili neki drugi pravni posao.⁴²

4.4. Novčani iznos na koji garancija glasi

Novčani iznos na koji garancija glasi mora biti određena svota novca koju je banka dužna da isplati korisniku ako dužnik iz osnovnog ugovora o roku ne izvrši svoju ugovorenu obavezu. Banka svoju obavezu iz garancije može jedino izvršiti u novcu, bez obzira da li se garancijom obezbeđuje izvršenje neke novčane ili nenovčane obaveze.⁴³

Visina novčane obaveze iz garancije obezbeđuje se ili u fiksnom iznosu ili u određenom procentu od vrednosti obaveze čije se ispunjenje obezbeđuje garancijom.⁴⁴ Načelo fiksnosti novčane obaveze iz bankarske garancije predviđeno je i u Jednoobraznim pravilima za ugovorne garancije. Prema tom načelu banka nije dužna da plati ni više ni manje od onog što je navedeno u garanciji.⁴⁵

Pošto je obaveza koja proizilazi iz bankarske garancije po svom karakteru novčana obaveza, banka je dužna da isplati onoliki broj novčanih jedinica koliki je fiksiran u garanciji, nezavisno od toga da li je u međuvremenu kupovna moć novca porasla ili opala. To, drugim rečima, znači da rizik porasta kupovne moći valute u kojoj je obaveza izvršena snosi banka koja je dala garanciju, a rizik pada na korisnika garancije. Da bi se neutralisalo dejstvo primene načela monetarnog nominalizma na obavezu iz bankarske garancije, unose se zlatne ili valutne klauzule kojima se podjednako štiti i banka i korisnik garancije od mogućih promena vrednosti valute.⁴⁶

Za razliku od drugih novčanih obaveza, banka garant nije ovlašćena da svoju obavezu iz garancije izvrši pre roka koji je određen u garanciji.

⁴¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 312.

⁴² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 312.

⁴³ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 300.

⁴⁴ Hadžić, M., Bankarstvo, op. cit., str. 300.

⁴⁵ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 312.

⁴⁶ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 312.

4.5. Rok važenja bankarske garancije

Pod rokom važenja bankarske garancije se podrazumeva određeni protok vremena do koga je korisnik garancije ovlašćen da zahteva isplatu novčanog iznosa na koji garancija glasi, a banka garanti obavezna da tu isplatu izvrši.

Rok važenja bankarske garancije može biti određen na različite načine. U bankarskoj praksi je uobičajeno da se rok fiksira za određeni datum ili za nastupanje određenog događaja ili za protok vremena od dana izdavanja garancije. U nekim zemljama nije dozvoljeno oročavanje bankarske garancije, nego garancija važi za sve vreme dok se nalazi u rukama njenog korisnika.⁴⁷ Zbog toga banke nerado daju takve garancije, jer se prepušta da korisnik garancije odlučuje o tome do kada će garancija važiti. To unosi element pravne nesigurnosti. Naime, banka je zainteresovana ne samo da rok garancije bude unapred određen, nego da i taj rok bude što je moguće kraći. U praksi se dešava i to da korisnik garancije traži produženje roka garancije, pa ako njegov zahtev ne bude prihvaćen podnosi zahtev za isplatu garantnog iznosa. Zato je u članu 7. Jednoobraznih pravila za ugovorne garancije predviđeno da „garancija neće važiti ... posle isteka roka koji je u njoj naveden ili predviđen Jednoobraznim pravilima“.⁴⁸

U vezi sa rokom od kada je banka dužna da isplati garantni iznos nakon podnošenja zahteva, u bankarskoj praksi se ovaj rok kreće između 3-5 dana. Međutim, banke koje drže do sebe to izvršavaju odmah istog dana ukoliko obrada zahteva nije složena i sporna za isplatu. Zahtev se podnosi u pismenoj formi, telegramom ili telefaksom.⁴⁹

4.6. Mesto izdavanja bankarske garancije

Mesto izdavanja bankarske garancije je ono mesto u kome se nalazi sedište banke ili njene poslovne jedinice koja je dala garanciju.

U teoriji se polazi od toga da je bankarska garancija nastala u onom mestu gde je nastupila poslednja činjenica značajna za nastanak punovažne građanske obaveze, a ta činjenica jeste jednostrana izjava volje banke koja se, po prirodi stvari, redovno daje u mestu u kome se nalazi sedište banke garanta ili njene poslovne jedinice.⁵⁰

Prema mestu izdavanja garancije cene se punovažnost i pravno dejstvo izjave o preuzimanju obaveze, forme te izjave, kurs konverzije ranije valute u novu valutu, dozvoljenost ugovaranja zaštitnih klauzula, nadležnost suda ili arbitraže, materijalno pravo koje će se primeniti na garanciju, ako o tome nije ništa rečeno u samoj garanciji.

Ukoliko u garanciji nije navedeno mesto izdavanja garancije smatra se da je garancija izdata u mestu gde se nalazi banka ili njena poslovna jedinica.⁵¹

⁴⁷ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 300.

⁴⁸ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 313.

⁴⁹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 313.

⁵⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 313.

⁵¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 314.

4.7. Datum izdavanja bankarske garancije

Datum izdavanja bankarske garancije ima višestruki značaj. Najpre, od datuma garancije banka je u obavezi po toj garanciji. Od datuma izdavanja garancije počinje da teče rok u okviru koga korisnik garancije može da postavi zahtev za isplatu garantnog iznosa. Najzad, datum izdavanja garancije može biti značajan sa stanovišta promene deviznih i ostalih prinudnih propisa kojima se u zemlji sedišta banke reguliše platni promet sa inostranstvom, zastarelosti potraživanja itd.⁵²

4.8. Potpis ovlašćenog lica

Za punovažnost garancijske obaveze potrebno je da garancija bude propisana od ovlašćenog lica. Pošto je bankarska garancija jednostrani pravni posao gde nastaje obaveza samo na strani banke, ispravu o garanciji potpisuju lica koja zastupaju banku, a ne korisnik garancije. Prilikom potpisivanja garancije, ovlašćeno lice stavlja svoje ime i prezime i pečat banke garanta. U bankarskoj praksi nije uobičajeno da se na garanciju stavlja mehanički izrađen svojeručni potpis, jer svaka garancija ima svoja individualna obeležja. Potpis se obično stavlja s desne strane isprave, ispod izjave o preuzimanju garancijske obaveze.⁵³

4.9. Pismena forma bankarske garancije

Bankarska garancija je formalni pravni posao, tj. da bi nastala punovažna garancijska obaveza potrebno je da garancija bude sastavljena u pismenoj formi. Odsustvo pismene forme lišava bankarsku garanciju pravnog dejstva. Štaviše, i da zakonom nije propisana forma garancije, garancija bi, ipak, morala da bude sačinjena u pismenom obliku, jer pismena forma garancije omogućuje da obaveza banke bude što jasnije i preciznije formulisana. Pismena forma garancije štiti interes ne samo učesnika u građanskom poslu, nego i šire društvene interese, pogotovu kad su u pitanju razne zakonske zabrane i ograničenja u vezi sa platnim prometom.⁵⁴

U sadašnjim uslovima komuniciranja, često se čitav tekst garancije daje telegrafskim putem. Na pitanje da li se garanciji dato telegrafskim putem može dati sudska zaštita – jer tako data garancija ispunjava uslov da je pisana – odgovor mora biti negativan. Bankarska garancija poslata telegrafskim putem nema bitne elemente garancije, jer nema potpis ovlašćenog lica i pečat.⁵⁵

Tekst garancije koji je poslat telegrafskim putem, predstavlja samo neku vrstu obećanja da će se naknadno dostaviti garantno pismo. Prema tome, tekst garancije dat telegrafskim putem mora se potvrditi garantnim pismom koje će se dostaviti

⁵² Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 300.

⁵³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 314.

⁵⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 314.

⁵⁵ Vasilčić J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995, str. 21.

preporučenom pošiljkom. Ukoliko se garantno pismo ne dostavi preporučenom pošiljkom, tekst garancije prenet telegrafskim putem ne predstavlja bankarsku garanciju i ne može da uživa sudsku zaštitu.⁵⁶

Međutim, sredstva komunikacije su izmenjena i danas stranke sve više u svojim odnosima primenjuju telefaks, tako da se rad banaka ne može ni zamisliti bez telefaksa. Na pitanje da li se ovoj formi bankarske garancije, datoj pute telefaksa može dati sudska zaštita, mora se odgovoriti pozitivno, jer zadovoljava uslov pismenosti. Ova zaštita se, naravno, može dati ukoliko bankarska garancija data putem telefaksa poseduje sve bitne elemente. Stoji činjenica da tekst garancije kao i pečat nisu originalni, oni su samo oslikani putem telefaksa, ali ako je odslikani potpis dalo ovlašćeno lice, ako tekst garancije ispunjava sve bitne elemente, onda se pretpostavlja da takva bankarska garancija proizvodi pravno dejstvo, sve dok se suprotno ne dokaže.⁵⁷

⁵⁶ Vasilčić J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995, str. 21.

⁵⁷ Vasilčić J., op. cit., str. 21.

V NEBITNI ELEMENTI BANKARSKE GARANCIJE

5.1. Klausula o vraćanju bankarske garancije

U praksi se obično u tekst garancije unosi klauzula po kojoj je korisnik garancije dužan da je po isteku roka njene važnosti vrati davaocu garancije. Ova klauzula najčešće glasi: „... garancija ostaje na snazi do..., nakon isteka roka važenja, smatraćemo da smo oslobođeni svake obaveze po istoj.“⁵⁸

Prema članu 6. Jednoobraznih pravila za ugovorne garancije, određeno je da svako zadržavanje garancije po isteku roka njene važnosti ne daje korisniku pravo i zato se garancija mora „bez odlaganja“ vratiti garantu.⁵⁹

5.2. Klausula o primeni merodavnog prava i rešavanja sporova

Za regulisanje pravne forme i sadržine bankarske garancije primeniće se zakon zemlje u kojoj se nalazi sedište davaoca garancije, ako se o merodavnom pravu nisu izjasnili učesnici u garancijskom poslu. Isto tako, za regulisanje forme i sadržine bankarske garancije biće nadležno pravo sedišta banke garanta i u svim onim slučajevima kada inostrani investitor ili naručilac zahteva da mu domaći izvođač ili isporučilac prijavi garanciju banke čije se sedište nalazi u zemlji investitora, odnosno naručioca.⁶⁰

U članu 10. Jednoobraznih pravila za ugovorne garancije predviđeno je da se na garancije primenjuje zakon koji je nadležan u mestu u kome garant obavlja svoje poslove, a ukoliko garant posluje na više mesta, primeniće se zakon koji je nadležan za poslovnu jedinicu koja je izdala garanciju. Ostaje, međutim, nejasno šta se podrazumeva pod mesto poslovanja davaoca garancije, odnosno njegove poslovne jedinice koja je izdala garanciju. Zbog toga se preporučuje da su u tekst garancije unese klauzula o pravu koje će se primeniti na bankarsku garanciju i pravne odnose koji iz nje nastaju.⁶¹

U članu 11. Jednoobraznih pravila za ugovorne garancije predviđa se da svaki spor koji se javi u vezi sa garancijom između davaoca garancije i njenog korisnika rešava arbitražni sud Međunarodne trgovinske komore u Parizu, ako se o tome saglase davalac garancije i korisnik garancije. A ako se garant i korisnik ne sporazumeju o arbitraži ili sudskoj nadležnosti, tada bi se spor koji se odnosi na garanciju rešavao pred sudom mesta u kome davalac garancije obavlja svoje poslovanje, ili, po izboru korisnika garancije, pred nadležnim sudom zemlje u kojoj se nalazi sedište jedinice koja je dala garanciju.⁶²

⁵⁸ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 301.

⁵⁹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 315.

⁶⁰ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 301.

⁶¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 315.

⁶² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 315.

5.3. Broj bankarske garancije

Najčešće je bankarska garancija označena registarskim brojem koji isključivo ima evidencioni značaj. To znači da će i garancija koja nema ovakav broj biti punovažna i moći da proizvede svoje pravno dejstvo.⁶³

5.4. Ostale klauzule

Od ostalih klauzula koje se najčešće pojavljuju u praksi u prvom redu treba pomenuti zlatne ili valutne klauzule, kao i klauzule o kliznoj skali. Klauzule o kliznoj skali unose se u tekst garancije kad se garancijom obezbeđuje potraživanje nastalo po osnovu izvođenja investicionih radova u inostranstvu ili ugovora o isporuci opreme i drugih tehničkih uređaja i naprava. Za razliku od ovih klauzula, klauzule o kamatnoj stopi se najčešće koriste kad se garancijom obezbeđuje otplata kredita i vraćanje avansa.⁶⁴

⁶³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 316.

⁶⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 316.

VI PODELA BANKARSKIH GARANCIJA

6.1. Vrste podela bankarskih garancija

Bankarske garancije mogu da se razvrstavaju i klasifikuju prema različitim kriterijumima, tako da se na temelju ovih kriterijuma dobijaju odgovarajuće vrste garancija koje, opet, mogu da se dalje klasifikuju.⁶⁵

U bankarskoj praksi se kao kriterijumi za podelu garancije najčešće uzimaju⁶⁶:

- vrsta ugovora ili drugog pravnog posla čije se izvršenje obezbeđuje garancijom,
- uslov koji mora da bude ispunjen da bi se isplatio garantni iznos,
- odnos bankarske organizacije prema osnovnom poslu.

Klasifikacija i razvrstavanje bankarskih garancija ne može da ide u beskonačnost. Granica do koje može da se ide u klasifikovanju jeste postojanje određenih obeležja po kojima se vrši ovo klasifikovanje i razvrstavanje bankarskih garancija.⁶⁷

6.2. Podela prema vrsti ugovora ili drugog pravnog posla čije se izvršenje obezbeđuje

6.2.1. Licitaciona garancija

Licitaciona garancija ili garancija za učešće na licitaciji predstavlja takvu garanciju kojom se banka garant obavezuje da će korisniku garancije (kupcu, naručiocu, investitoru) isplatiti garantnu sumu u slučaju da učesnik na licitaciji čija ponuda bude prihvaćena ne ispuni obaveze na koje se obavezao prilikom ponude.⁶⁸

Kao što je poznato, u praksi međunarodne trgovine značajan broj ugovora zaključuje se na bazi održane javne licitacije ili, pak, prikupljanjem ponuda (ograničena licitacija) od određenog broja izvođača ili isporučioaca robe. Najčešće se ugovori zaključuju na ovaj način kada je u pitanju isporuka robe u velikim količinama ili kad je reč o izvođenju investicionih radova ili isporuci investicione opreme. U oba slučaja investitori se pozivaju da učine ponudu, s tom razlikom što se javna licitacija oglašava u sredstvima javnog informisanja i ima za cilj da se, s jedne strane, zaštiti javnost i obezbedi najbolji rezultat, a sa druge strane, da se otklone sve mogućnosti prevare, zloupotrebe i kotupcije oko sprovođenja licitacije i kasnije zaključenja ugovora. Naprotiv, kod

⁶⁵ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.149.

⁶⁶ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 317.

⁶⁷ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.149.

⁶⁸ Pavićević, B., op. cit., str. 153.

prikupljanja ponuda naručilac (investitor) traži samo od određenog broja investitora da mu pošalju svoje ponude, na osnovu kojih on bira ponudu koja mu je najpovoljnija.⁶⁹

Da bi se dobila što potpunija slika o tome zbog čega se prilikom raspisivanja licitacije zahteva u licitacionim uslovima da svaki od učesnika podnese i bankarsku garanciju, potrebno je da se istakne i to da ugovor o izgradnji investicionog projekta ili o isporuci investicione opreme ne nastaje u momentu kad je ponuda prihvaćena, nego u nekom kasnijem momentu, bez obzira da li se licitacija sprovodi neposrednim prikupljanjem ponuda ili, pak, javnim nadmetanjem (konkursom). Naime, u momentu prihvatanja ponude zaključuje se, u stvari, predugovor (*pactum de contrahendo*) po kome se ponuđač obavezuje da će do roka koji je određen u licitacionim uslovima zaključiti sa naručiocem (investitorom) glavni ugovor. Na ovaj način daje se mogućnost strankama da rasprave sva pitanja koja, po prirodi stvari, nisu mogla da budu raspravljena u samom licitacionom postupku.⁷⁰

Inače, licitaciona garancija razlikuje se od drugih oblika bankarskih garancija po tome što se uslov za isplatu garancije ne vezuje za povredu ugovora od strane dužnika (nalogodavca), nego za povredu licitacionih uslova koje je učesnik na licitaciji prihvatio u momentu kada je predao ponudu sa odgovarajućom dokumentacijom. A ova ponuda licitacionih uslova sastoji se u tome što ponuđač kome je posao ustupljen odbije da zaključi ugovor u određenom roku sa investitorom (naručiocem) ili odbije da pribavi garanciju za dobro izvršenje posla.⁷¹

U poslovnoj i bankarskoj praksi najčešće su licitacione bezuslovne garancije, tj. takve garancije kod kojih se ne traži da korisnik garancije podnosi dokaze o tome da učesnik na licitaciji nije postupio prema licitacionim uslovima, nego je dovoljno da banci garantu podnese samo zahtev za isplatu, sa izjavom iz koje se vidi da je principalova ponuda prihvaćena i da ovaj nije potpisao ugovor ili pribavio garanciju za dobro izvršenje posla.⁷²

Visina garantnog iznosa

Visina garantnog iznosa kod licitacione garancije najčešće se u praksi određuje na dva načina, i to u fiksnom iznosu ili, pak, u određenom procentu od ukupne predračunske vrednosti investicionog objekta ili u određenom procentu od vrednosti robe koja se ima isporučiti nakon izbora najpovoljnijeg ponuđača (isporučioca). Visina garantnog iznosa kreće se između 2% do 5% od ukupne predračunske vrednosti investicionog objekta ili vrednosti investicione opreme dok, međutim, kad su u pitanju manji objekti ovaj procentat može da se kreće i do 10%. U stvari, visina garantnog iznosa podešena je tako da može da pokrije troškove, izdatke i štete do kojih dolazi u slučaju da učesnik na licitaciji odbije da zaključi ugovor o izgradnji investicionog objekta ili isporuci investicione opreme ili ukoliko uopšte ne ispuni licitacione uslove.⁷³

⁶⁹ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.154.

⁷⁰ Pavićević, B., op. cit., str. 155.

⁷¹ Pavićević, B., op. cit., str. 156.

⁷² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 317.

⁷³ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.158.

Rok važenja licitacione garancije

Rok važenja licitacione garancije poklapa se sa rokom kada je investitor (naručilac) prema licitacionim uslovima dužan da se izjasni o prihvatanju ili odbijanju ponuda koje su mu nakon raspisivanja licitacije prispele. Međutim, ako rok važenja licitacione garancije nije određen u samoj garanciji, u tom slučaju je rok važenja ove garancije šest meseci, računajući od dana kad je garancija izdata. Licitaciona garancija može da prestane i iz drugih razloga. Tako će licitaciona garancija prestati kad investitor (naručilac) prihvati ponudu i dodeli učesniku na licitaciji posao u vezi sa kojim je licitacija raspisana i sproveden licitacioni postupak. Zatim, licitaciona garancija prestaje kad ponuđač čija je ponuda prihvaćena pribavi bankarsku garanciju za dobro izvršenje posla ili kad se posao dodeli drugom ponuđaču. Garancija za dobro izvršenje posla može prestati i onda kad investitor izjavi da namerava da zaključi ugovor u vezi sa kojim je bila raspisana licitacija ili kad ponuđač izmeni prvobitnu ponudu a banka ne obavesti investitora da ostaje u garancijskoj obavezi. U licitacionim uslovima mogu biti predviđeni i drugi razlozi za prestanak garancije.⁷⁴

6.2.2. Garancija za dobro izvršenje posla

Garancija za dobro izvršenje posla je takva garancija kojom se banka obavezuje da će korisniku garancije (investitoru, naručiocu, kupcu) isplatiti određenu novčanu sumu ako dužnik (prodavac, davalac usluga) ne ispuni ili neuredno ispuni svoje ugovorne obaveze.⁷⁵

Pomoću garancije za dobro izvršenje posla obezbeđuje se izvršenje bilo kog ugovora, uključujući tu i ugovor o kupovini i prodaji robe. Ako se ovom garancijom obezbeđuje ispunjenje ugovora iz oblasti investicione izgradnje, rizik koji preuzima banka daleko je veći nego što je to slučaj sa ugovorom o kupovini i prodaji robe. Kao što je poznato, mane na nekom objektu mogu da potiču od lošeg kvaliteta materijala koji je ugrađen, rđave izrade ili greške u projektu. Pored toga, mane mogu biti prouzrokovane usled lošeg pakovanja opreme i uređaja, uskladištenja, prevoza, nestručnog rukovanja kao i loše izvedenih montažnih radova. Povećanom riziku doprinosi i situacija kada se u eksploataciju uvode nova tehnička sredstva i uređaji čije se mane mogu opaziti u toku trajanja garantnog roka. Pa se garancijom za dobro izvršenje posla pokriva ne samo rizik neizvršenja ugovora, nego i rizik neurednog izvršenja, pod kojim se podrazumeva: nizvršenja ugovora o roku, neizvršenje ugovora sa stanovišta kompletnosti i funkcionalnosti objekta ili opreme, kao i neizvršenje u pogledu izostanka obećanog proizvodnog učinka.⁷⁶

Visina garantnog iznosa

U garanciji, kao što je poznato, mora da bude naveden novčani iznos na koji garancija glasi ili dati potrebni elementi za njegovo određivanje. U suprotnom,

⁷⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 318.

⁷⁵ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.160.

⁷⁶ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 319.

garancijska obaveza ne bi bila punovažna, jer bi joj nedostajao jedan od njenih bitnih elemenata bez čijeg postojanja ne bi mogla da nastane punovažna garancijska obaveza.⁷⁷

Inače, visina garantnog iznosa ili garantne sume određuje se na dva načina, i to u fiksnom iznosu ili u najvećem iznosu (tzv. „plafon“ garancije). U prvom slučaju banka garanti je obavezna da isplati garantnu sumu, bez obzira da li je i u kojoj meri dužnik iz osnovnog ugovora ispunio svoje ugovorne obaveze, a u drugom, visina obaveze banke garanta zavisi od stepena ispunjenja obaveze iz osnovnog ugovora.⁷⁸

U praksi se visina garantnog iznosa najčešće utvrđuje u određenom procentu od vrednosti ugovorenog posla koji obično iznosi 10%. Kolika će visina garantnog iznosa biti zavisi od više činilaca kao, na primer, stepena rizika sa kojim je povezano ispunjavanje obaveze iz osnovnog ugovora, vrste posla, uslova pod kojima se garancija daje, vrednosti obaveze čije se ispunjenje obezbeđuje garancijom, roka važnosti garancije i sl. U svakom slučaju visina garantnog iznosa trebalo bi da bude u visini pretpostavljene štete koja bi bila prouzrokovana korisniku garancije (poveriocu) za slučaj da dužnik iz osnovnog ugovora ne ispuni ili neuredno ispuni svoje ugovorne obaveze.⁷⁹

Rok važenja garancije za dobro izvršenje posla

Koliki će biti rok važenja za dobro izvršenje posla zavisi od sporazuma stranaka i od vrste i prirode posla čije se ispunjenje obezbeđuje ovom garancijom. Ovaj rok treba da bude dovoljan da bi obaveza iz osnovnog ugovora mogla uredno da se ispuni. Zbog toga se u samoj garanciji predviđa mogućnost produženja roka njenog važenja koji je prvobitno bio određen. Klausula o roku važenja garancije najčešće je formulisana na sledeći način: „garancija ostaje na snazi 30 dana nakon definitivne primopredaje, ali ne duže od...“, s tim što se i ovaj rok sporazumom učesnika u garancijskom poslu može promeniti za odgovarajući protok vremena.⁸⁰

Na pitanje kako će se odrediti rok važenja garancije za dobro izvršenje ako o tome nije ništa rečeno u samoj garanciji, odgovor se nalazi u članu 4. Jednoobraznih pravila, gde je predviđeno da ova garancija prestaje po isteku roka od šest meseci, računajući od datuma koji je određen u osnovnom ugovoru ili od datuma predviđenog za izvršenje ugovora.⁸¹

Garancija za dobro izvršenje posla može prestati i u svim onim slučajevima kad se korisnik garancije jednostrano odrekne prava iz garancije, ili kad su ova potraživanja iz garancije u celini izmirena, kao i u drugim slučajevima navedenim u garanciji.⁸²

⁷⁷ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.164.

⁷⁸ Pavićević, B., op. cit., str. 164.

⁷⁹ Pavićević, B., op. cit., str. 165.

⁸⁰ Pavićević, B., op. cit., str. 166.

⁸¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 319.

⁸² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 319.

6.2.3. Garancija za vraćanje avansa

Pod garancijom za vraćanje avansa podrazumeva se takva garancija kojom banka preuzima obavezu da će korisniku garancije isplatiti garantnu sumu za slučaj da isporučilac (izvođač radova, prodavac) ne ispuní svoje ugovorne obaveze za koje je položen avans ili ne vrati avans na drugi način.⁸³

Garancija za vraćanje avansa daje se kod svih ugovora kod kojih se daje avans, a to su najčešće ugovori iz oblasti investicione izgradnje i isporuke investicione opreme, kao i ugovori koji za predmet imaju neku individualno odedenu stvar ili stvar koja ima posebna svojstva i specijalne namene. To je istovremeno i razlog zbog čega je isporučilac (izvođač) zainteresovan da ispunjenje ugovora primi naručilac. Drugi razlog zbog čega se isplaćuje avans sastoji se u tome što na ovakav način naručilac beskamratno kreditira isporučioca, kako bi ovaj mogao da finansira izradu opreme ili izgradnju investicionog objekta.⁸⁴

Može se reći da se davanjem avansa narušava ravnoteža između ugovornih strana na taj način što naručilac počinje da ispunjava svoju obavezu u pogledu plaćanja kupovne cene (naknade) dok se ispunjenje obaveze od strane isporučioca ili izvođača radova odlaže za vreme koje je potrebno da se proizvede oprema, odnosno izvedu predviđeni radovi. Za to vreme može se desiti da isporučilac ili izvođač radova ne izvrši svoju ugovornu obavezu ili je ne izvrši onako kako je to predviđeno ugovorom. Zbog toga naručilac zahteva da mu isporučilac opreme ili izvođač radova pribavi avansnu garanciju kojom se pokriva rizik nevraćanja avansa.⁸⁵

Visina garantnog iznosa

Najčešće je visina garantnog iznosa jednaka vrednosti primljenog avansa, međutim, te dve visine ne moraju uvek da budu međusobno jednake. Banka garant može preuzeti obavezu koja je po svom obimu manja ili veća od primljenog avansa. Obaveza banke garanta biće uvek veća od pomenutog avansa kad je u garanciji predviđeno da je banka garant obavezna da isplati garantni iznos sa pripadajućim kamatama i troškovima koje je imala u vezi sa isplatom bankarske garancije. Nasuprot tome, obaveza banke garanta biće manja od avansa u slučaju kad je u garanciji predviđeno da se obaveza banke garanta smanjuje srazmerno ispunjenju obaveze od strane dužnika iz osnovnog ugovora.⁸⁶

Rok važenja garancije za vraćanje avansa

I garancija za vraćanje avansa prestaje nakon isteka određenog roka važenja. U pogledu roka važenja ove garancije u pravnoj teoriji i poslovnoj praksi postoje različita gledišta. Prema jednom gledištu, rok važenja avansne garancije trebalo bi da bude svega nekoliko dana od dana kada je obaveza iz osnovnog ugovora dospela za izvršenje. Po drugom, ovaj rok ne bi trebalo da bude duži od mesec dana, a po trećem gledištu rok važenja avansne garancije kretao bi se od jednog do dva meseca. U članu 4.

⁸³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 320.

⁸⁴ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.167.

⁸⁵ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 321.

⁸⁶ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.168.

Jednoobraznih pravila za ugovorne garancije određen je rok važenja avansne garancije u trajanju od šest meseci koji se računa od datuma koji je naznačen u osnovnom ugovoru ili od datuma predviđenog za okončanje predviđenih radova ili nakon bilo kog produženja pomenutih rokova.⁸⁷

6.3. Podela prema uslovu koji mora biti ispunjen da bi se isplatio garantni iznos

6.3.1. Uslovna garancija

Uslovna garancija je takva garancija kod koje je naveden uslov koji treba da bude ispunjen da bi korisnik garancije mogao da se obrati banci garantu sa zahtevom za isplatu garantnog iznosa.⁸⁸ Pri tome treba imati u vidu da ovaj uslov nema karakter uslova u pravnotehničkom smislu, tj. u smislu budućeg i neizvesnog događaja od čijeg nastupanja zavisi nastanak promena ili prestanak nekog pravnog odnosa, nego uslova u smislu pretpostavke (*conditio iuris*) koja mora biti ostvarena da bi došlo do isplate garantnog iznosa. Ako takav uslov nije naveden u garanciji, smatra se da je to безусловna garancija.⁸⁹

Postavljanje uslova za isplatu garancije dokazuje se po pravilu robnim dokumentima koje podnosi korisnik garancije prilikom postavljanja zahteva za isplatu garantnog iznosa. Postojanje uslova može biti dokazivano i na drugi način. Na primer, korisnik može dokazivati postojanje uslova za isplatu podnošenjem nalaza nekog inženjering biroa kojim se utvrđuje da isporučena oprema nije bez nedostatka ili da građevinski radovi nisu izvedeni onako kako je to predviđeno ugovorom i tehničkom dokumentacijom.⁹⁰ To znači da se postojanje uslova za isplatu garantnog iznosa dokazuju na dva načina: prvo, da je korisnik garancije ispunio svoje obaveze iz osnovnog ugovora ili, drugo, da je izostalo ispunjenje obaveze dužnika iz ovog ugovora.

Uslovna garancija značajno doprinosi većoj sigurnosti u pravnom prometu pošto se isplata garantnog iznosa uslovljava podnošenjem odgovarajućih dokaza.⁹¹

6.3.2. Bezuslovna garancija

Za razliku od uslovne, kod безусловne garancije ne traži se da korisnik garancije podnosi dokaze kojima se potvrđuje da je ispunjen uslov za isplatu garantnog iznosa. Dovoljno je samo da korisnik garancije podnese banci zahtev za isplatu sa izjavom da dužnik iz osnovnog ugovora nije o roku ispunio svoje ugovorne obaveze. Banka je u ovom slučaju obavezna da izvrši plaćanje jer će u suprotnom biti odgovorna i dužna da

⁸⁷ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 321.

⁸⁸ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.169.

⁸⁹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 321.

⁹⁰ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 304.

⁹¹ Hadžić, M., op. cit., str. 304.

korisniku garancije naknadi celokupnu štetu koju je ovaj zbog toga imao, pri čemu se ta šteta ne može prevaliti na nalagodavca.⁹²

Bezuslovna garancija se obično prepoznaje po tome što je u njoj sadržana klauzula „na prvi poziv“ ili neka druga klauzula koja ima isto značenje. Ali to ne znači da garancija može biti безусловna i bez postojanja ovakve klauzule, o čemu se ponekad u praksi ne vodi dovoljno računa.⁹³

Bezuslovna garancija ima izvesne prednosti u odnosu na uslovnu, ali i određene nedostatke. Osnovni nedostatak ove garancije je u tome što može biti lako zloupotrebljiva. Tako, na primer, korisnik garancije može naplatiti garantni iznos a da prethodno nije ispunio svoje obaveze iz osnovnog ugovora. Međutim, banka može odbiti isplatu garantnog iznosa ako je zahtev za isplatu očigledno neosnovan.⁹⁴

6.4. Podela prema broju banaka koje učestvuju u garancijskom poslu

6.4.1. Supergarancija

Poverilac iz osnovnog ugovora može zahtevati da mu dužnik, pored garancije, pribavi i supergaranciju od neke treće banke. U praksi, do izdavanja supergarancije dolazi onda kad poverilac nema dovoljno poverenja u banku koja je prvobitno dala garanciju, pa zahteva da mu dužnik pribavi i supergaranciju neke sigurnije i poznatije banke. Pored toga, supergarancija se daje i u onim slučajevima kada se obezbeđuje izvršenje neke značajne poslovne operacije. U nekim zemljama je prinudnim propisima određeno da inostrani poslovni partner mora da pribavi supergaranciju od neke prvoklasne banke domaće ili strane banke radi obezbeđenja proslova iz oblasti investicija.⁹⁵

6.4.2. Kontragarancija

Do izdavanja kontragarancije najčešće dolazi onda kad propisi zemlje korisnika naređuju da garanciju izda banka koja ima sedište u zemlji korisnika, dok se nalagodavac za izdavanje garancije nalazi u drugoj zemlji. U tom slučaju angažuje svoju banku da ona stupi u vezu sa bankom u zemlji korisnika i da joj izda nalog za davanje garancije inostranom korisniku. Razume se, banka u zemlji korisnika daće garanciju jedino ako banka u zemlji nalagodavca izda u korist banke u zemlji korisnika kontragaranciju pod istim uslovima pod kojima je ova izdala svoju garanciju korisniku. Isplatom garantnog iznosa korisniku garancije banka u zemlji korisnika stiče pravo da se za isplaćeno regresira od inostrane banke (banke u zemlji nalagodavca) po osnovu izdate kontragarancije.⁹⁶

⁹² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 322.

⁹³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 323.

⁹⁴ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 304.

⁹⁵ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 323.

⁹⁶ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 323.

U praksi se dešava da više banaka garantuju izvršenje neke obaveze naročito kada je u pitanju obezbeđenje neke krupnije poslovne operacije. Svaka od tih banaka garantuje da će izvršiti obavezu u onom delu koji pada na nju.⁹⁷

6.5. Podela prema zavisnosti garancije od osnovnog ugovora

6.5.1. Samostalna garancija

Samostalna garancija ili garancija sa klauzulom „bez prigovora“ ili drugom klauzulom koja ima isto značenje, predstavlja pravi oblik garancije kakav se masovno koristi u poslovima međunarodne trgovine. Ovom se garancijom pokriva ne samo rizik neispunjenja obaveza iz osnovnog ugovora, nego i rizik nepunovažnosti jedne takve obaveze.⁹⁸

Pošto je samostalna garancija pravno odvojena kako od osnovnog ugovora, tako i od ugovora o izdavanju bankarske garancije, banka može prema korisniku da ističe samo prigovore koji se tiču same garancije, kao što su: prigovor u pogledu punovažnosti i sadržine garancije, prigovor kompenzacije i sl.⁹⁹

Dakle, samostalna garancija je daleko sigurnije i pouzdanije sredstvo obezbeđenja od akcesorne garancije, jer kod akcesorne garancije banka može da ističe prigovore iz osnovnog ugovora, i da na taj način osujeti ili uspori isplatu garantnog iznosa.¹⁰⁰

Kada se uzmu u obzir navedene osobine samostalne bankarske garancije, može se zaključiti da je ova garancija jedan poseban oblik garancije. A imajući u vidu činjenicu da se samostalnom bankarskom garancijom pokriva i rizik nepunovažnosti osnovnog ugovora, takva garancija može biti korišćena jedino za obezbeđenje potraživanja u međunarodnom prometu.¹⁰¹

6.5.2. Akcesorna bankarska garancija

Akcesorna bankarska garancija je takav oblik personalnog obezbeđenja kod koga banka može prema korisniku garancije da ističe sve prigovore koje može da ističe jemac prema glavnom dužniku. Zbog svoje akcesornosti ovakav oblik garancije retko se koristi u poslovima međunarodne trgovine.¹⁰²

⁹⁷ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 323.

⁹⁸ Hadžić, M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2007, str. 304.

⁹⁹ Hadžić, M., op. cit., str. 304.

¹⁰⁰ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 324.

¹⁰¹ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 324.

¹⁰² Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 324.

6.6. Podela prema ostalim kriterijumima

Pored navedenih klasifikacija bankarskih garancija, bankarske garancije mogu da se dele i prema drugim kriterijumima.

Tako, na primer, bankarske garancije mogu da se dele na konzorcijalne i individualne garancije. Pod konzorcijalnim garancijama se podrazumevaju bankarske garancije kod kojih više banaka (konzorcijum banaka) daju garanciju, dok se, nasuprot tome pod individualnom garancijom podrazumeva garancija koju daje jedna banka. Konzorcijalnim garancijama pokrivaju se rizici u složenijim poduhvatima.¹⁰³

Dalje, bankarske garancije mogu da se dele na „pokrivene“ i „nepokrivene“ garancije, s tim što kod pokrivenih garancija nalogodavac polaže pokriće kod banke iz koga banka isplaćuje garantni iznos korisniku garancije. Nasuprot tome, kod nepokrivenih garancija banka isplaćuje garanciju iz sopstvenih sredstava, a za račun nalogodavca. Ova podela je značajna što se kod nepokrivenih garancija uspostavlja kreditni odnos između banke garanta i nalogodavca u trenutku kad je izvršena isplata garantnog iznosa.¹⁰⁴

¹⁰³ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2003, str. 324.

¹⁰⁴ Barać S., Stakić B., Ivaniš M., op. cit., str. 324.

VII. BANKARSKA GARANCIJA I UGOVORI KOJE PRATI

7.1. Bankarska garancija kod ugovora o kupoprodaji

Najčešće se bankarska garancija kao sredstvo obezbeđenja pojavljuje kod ugovora o kupoprodaji. Kada se radi o uvozu ili izvozu robe, bankarska garancija može služiti za obezbeđenje i prodavca i kupca. U stvari, bankarska garancija se daje kada se radi o isplati kupoprodajne cene na otplatu ili sa plaćanjem kupoprodajne cene unapred. Kod kupoprodaje na otplatu radi se o vrsti ugovora kod koje se kupac obavezuje da isplati kupoprodajnu cenu u određenom broju.¹⁰⁵

Najčešće se isplata kupoprodajne cene vrši u izvesnom broju jednakih rata, u određenom roku po prijemu stvari. Na taj način se uglavnom vrši kupovina industrijske robe i uopšte robe veće vrednosti. Uobičajeno je da se kod kupoprodaje na kredit prodavac za naplatu kupoprodajne cene obezbeđuje bankarskom garancijom, čime se prodavac štiti da će kupoprodajnu cenu o rokovima dospelosti naplatiti.¹⁰⁶

Bankarskom garancijom se kod ugovora o kupoprodaji može obezbeđivati i kupac za isporuku robe. Kod ugovora o kupovini i prodaji sa plaćanjem unapred, kupac se bankarskom garancijom obezbeđuje da će prodavac isporučiti unapred plaćenu robu.¹⁰⁷

7.2. Bankarska garancija kod ugovora o građenju

Ugovorom o građenju se stvara osnovna obaveza jedne ugovorne strane – izvođača radova, da izgradi građevinski objekat u određenom roku, a druga strana – investitor, obavezuje se da obavi sve radnje kojima se omogućuje izvršenje građevinskih radova i da plati cenu za izvedene radove.¹⁰⁸

Investitor se bankarskom garancijom osigurava za rizik završetka izgradnje o roku, za dobro izvršenje posla, kao i kompletnost i funkcionalnost građevinskog objekta, tj. za tehnička svojstva objekta koja su posebno garantovana u ugovoru o građenju. I izvođač se može osiguravati bankarskom garancijom i to za blagovremeno plaćanje cene za izvedene radove, jer se kod ugovora o građenju cena plaća sukcesivno po privremenim situacijama.¹⁰⁹

¹⁰⁵ Vasilčić J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995, str. 20.

¹⁰⁶ Vasilčić J., op. cit., str. 20.

¹⁰⁷ Vasilčić J., op. cit., str. 20.

¹⁰⁸ Pavićević, B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999, str.193.

¹⁰⁹ Vasilčić J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995, str. 21.

7.3. Bankarska garancija kod drugih ugovora

Bankarska garancija veoma često prati ugovor o isporuci investicione opreme, ugovor o finansijskom kreditu, ugovor o konsignaciji kao i ugovor o zajedničkom ulaganju. Kod svih ovih ugovora garancija se daje ako se radi o odložnom plaćanju i vremenski dužem periodu izvršenja obaveze.¹¹⁰

¹¹⁰ Vasilic J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995, str. 21.

VIII ZAKONSKE OSNOVE I STANDARDI ZA IZDAVANJE I EVIDENTIRANJE BANKARSKE GARANCIJE

8.1. Zakon o obligacionim odnosima

Kada je reč o bankarskoj garanciji onda treba podsetiti da je pravna regulativa veoma štura jer su osnovi dati (propisani) samo u Zakonu o obligacionim odnosima.

U tom zakonu propisan je samo¹¹¹:

- ◆ pojam bankarske garancije
- ◆ izmirenje obaveza iz garancije u novcu
- ◆ potvrda garancije (supergarancija)
- ◆ ustupanje prava iz garancije
- ◆ i šta znači garancija „bez prigovora“

Svi ostali međusobni odnosi između banke i nalogodavca (dužnika) uređuju se ugovorom i oni zavise od volje i dogovora stranaka (u ovom slučaju između banke i nalogodavca).¹¹²

8.2. Zakon o bankama

U ovom zakonu u članu 4. propisano je samo da se banka može baviti, u skladu sa zakonom, izdavanjem bankarskih garancija i drugim oblicima jemstva.

Zakonodavac je u ovom slučaju prihvatio da je sasvim dovoljno ono što je urađeno u Zakonu o obligacionim odnosima kada se radi o izdavanju bankarskih garancija, pa se Zakon o bankama ne upušta u uređivanje materije koja se odnosi na bankarske garancije, već i on za razliku od ranijeg Zakona o bankama i kreditnim odnosima, prepušta ugovornim odnosima između stranaka.¹¹³

Pored ova dva zakona, materija bankarskih garancija, uređena je i podzakonskim aktom.

8.3. Pravilnik o obaveznim elementima konkursne dokumentacije u postupcima javnih nabavki

Ovim podzakonskim aktom propisani su obavezni elementi konkursne dokumentacije u postupku javnih nabavki. Među tim elementima navedene su i vrste finansijskog obezbeđenja. Posebno mesto u pravilniku dato je bankarskoj garanciji kao instrumentu obezbeđivanja u javnim nabavkama.¹¹⁴

¹¹¹ Tomić, M., Bankarska garancija – instrument obezbeđivanja plaćanja i kreditiranja, Institut za ekonomiku i finansije, Beograd, 2009, str. 28.

¹¹² Tomić, M., op. cit., str. 29.

¹¹³ Tomić, M., op. cit., str. 30.

¹¹⁴ Tomić, M., op. cit., str. 30.

Očigledno je da se primat među instrumentima finansijskog obezbeđenja daje bankarskoj garanciji, s obzirom da je nju moguće prilagoditi svim vidovima obezbeđivanja javnih nabavki i da postoji sigurnost da će banka svoje obaveze iz garancije izvršiti ukoliko to ne učini nalogodavac.¹¹⁵

Prema tome, naručilac (investitor) mora strogo da vodi računa da od nabavljača traži i izvrši najsigurniji instrument obezbeđenja između propisanih instrumenata u navedenom pravilniku.¹¹⁶

8.4. Računovodstveni tretman bankarske garancije

Računovodstveni tretman bankarske garancije regulisan je međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje, MRS 37 – Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna sredstva MRS 18.¹¹⁷

Prema tački 9. MRS 39 – Finansijski instrumenti: priznavanje i odmeravanje „Ugovor o finansijskoj garanciji je ugovor kojim se od emitenta zahtevaju određene isplate kojima se gubitak vlasnika nastao usled neizvršenja plaćanja određenog dužnika koji je dospelo u skladu sa prvobitnim ili izmenjenim uslovima dužničkog instrumenta“.¹¹⁸

Garancije i druga jemstva data od strane banke imaju računovodstveni tretman, regulisan Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa za banke i one imaju tretman vanbilansnih pozicija.¹¹⁹

¹¹⁵ Tomić, M., Bankarska garancija – instrument obezbeđivanja plaćanja i kreditiranja, Institut za ekonomiku i finansije, Beograd, 2009, str. 31.

¹¹⁶ Tomić, M., op. cit., str. 31.

¹¹⁷ Tomić, M., op. cit., str. 32.

¹¹⁸ Tomić, M., op. cit., str. 32.

¹¹⁹ Tomić, M., op. cit., str. 33.

IX BANCA INTESA – POSLOVI SA GARANCIJAMA

Banca Intesa je u poslednjih par godina, uprkos teškim ekonomskim prilikama u svetu i veoma nepovoljnom poslovnom okruženju, uspela da održi, može se reći, zavidno mesto u svetu bankarskih garancija i u 2008. godini ostvari proviziju po izdatim garancijama i akreditivima u iznosu od čak 579,988,000.00 din.¹²⁰

Prema Banci Intesa, bankarska garancija je instrument obezbeđenja kojom Banka Garant preuzima na sebe obavezu da na poziv korisnika garancije izvrši plaćanja do iznosa naznačenog na garanciji, u slučaju ne izvršenja plaćanja ili ne izvršenja ugovornih obaveza od strane nalogodavca po garanciji.¹²¹

U svom poslovanju Banca Intesa izdaje i prosleđuje (avizira) sve vrste bankarskih garancija kao instrumente obezbeđenja u međunarodnom platnom prometu, a klasifikacija garancija je izvršena na sledeći način.

9.1. Klasifikacija garancija

Pored toga što razlikuje dinarske i devizne bankarske garancije Banca Intesa je izvršila podelu garancija na¹²²:

- ⇒ Nostro garancije i
- ⇒ Loro garancije.

9.1.1 Nostro garancije

U zavisnosti od zahteva i potreba klijenta Banca Intesa u okviru nostro garancija izdaje¹²³:

a) plative garancije:

- ✓ *garancije za plaćanje* (kojom banka garantuje da će klijent isplatiti obavezu koju ima iz osnovnog ugovora, a ukoliko to ne ispuni ili ne ispuni u potpunosti banka će korisniku garancije isplatiti garantni iznos)
- ✓ *garancije za obezbeđenje kredita* (kojom banka garantuje da će klijent isplatiti kredit o roku, a ukoliko to ne ispuni ili ne ispuni u potpunosti banka će garantnu sumu isplatiti korisniku garancije)

b) činidbene garancije:

- ✓ *garancije za povraćaj avansa* (kojom banka garantuje da će isporučilac ispuniti svoje ugovorne obaveze za koje je položen avans, a ukoliko to ne učini ili ne vrati avans na drugi način, banka će korisniku garancije isplatiti garantnu sumu)
- ✓ *garancije za dobro izvršenje posla (performance)* (kojom banka

¹²⁰ www.bancaintesabeograd.com

¹²¹ www.bancaintesabeograd.com

¹²² www.bancaintesabeograd.com

¹²³ www.bancaintesabeograd.com

garantuje da će dužnik – prodavac, davalac usluga, uredno i kvalitetno ispuniti svoju ugovornu obavezu, a ukoliko je ne ispuni ili je neuredno ispuni, banka će korisniku garancije isplatiti garantni iznos)

- ✓ *licitazione (tenderske) garancije* (kojom banka garantuje da će učesnik na licitaciji čija ponuda bude prihvaćena ispuniti svoje obaveze na koje se obavezao prilikom ponude, a ukoliko svoje obaveze ne ispuni, banka će korisniku garancije isplatiti garantnu sumu)

9.1.2. Loro garancije

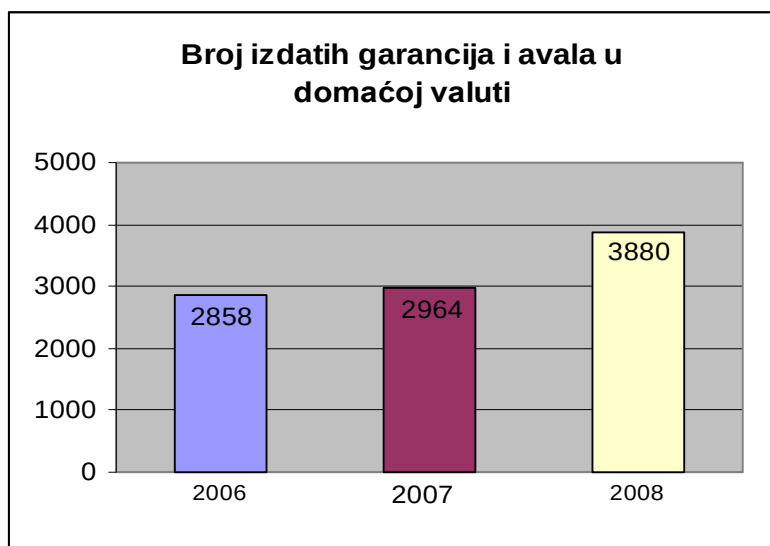
U radu sa loro garancijama Banca Intesa Beograd pruža sledeće usluge¹²⁴:

- ✓ prosleđivanje (aviziranje) loro garancija prema instrukcijama banke garanta,
- ✓ proveru ispravnosti sadržine loro garancija prosleđenih preko Banke SWIFT-om ili direktno na korisnika garancije,
- ✓ konsultacije pri izradi protesta i prosleđivanje protesta (zahteva za plaćanje) po loro garancijama.

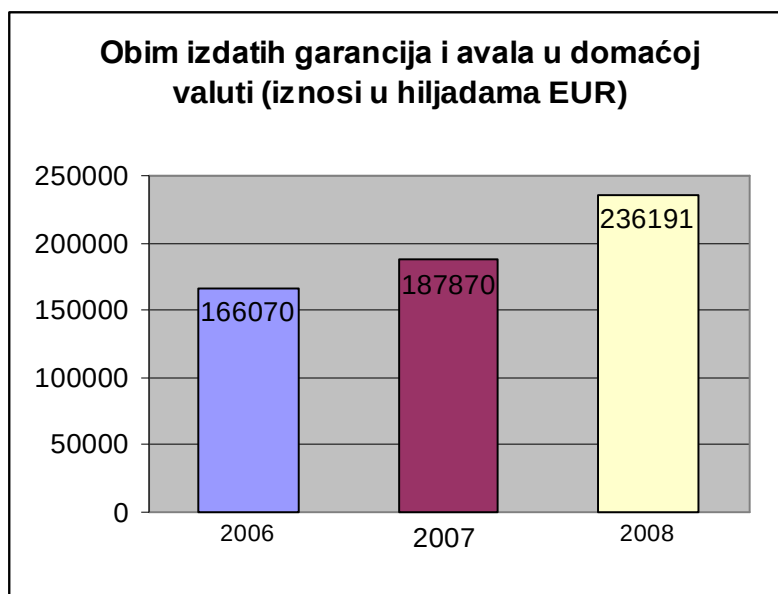
¹²⁴ www.bancaintesabeograd.com

9.2. Broj i obim izdatih garancija

Banca Intesa je ostvarila rast u 2008. godini u iznosu od 40 odsto u obimu, kao i 30 odsto po broju izdatih dinarskih garancija u poređenju sa rezultatima iz 2007. godine, što ukazuju i ispod navedeni podaci.¹²⁵

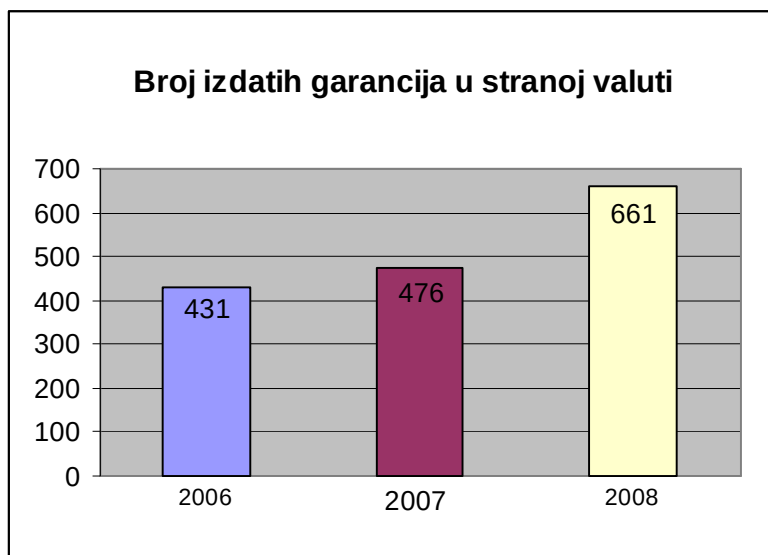
Grafikon br.1. Broj izdatih garancija i avala u domaćoj valuti
Izvor: www.bancaintesabeograd.com

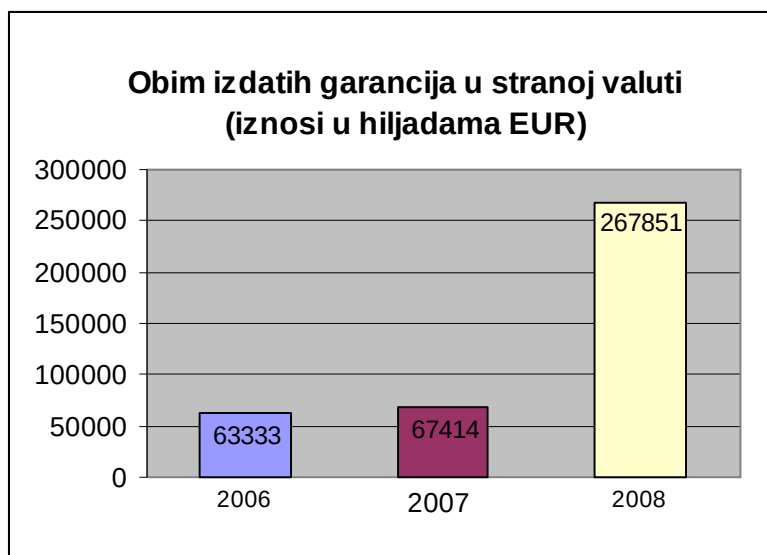
Grafikon br.2. Obim izdatih garancija i avala u domaćoj valuti
Izvor: www.bancaintesabeograd.com

¹²⁵ www.bancaintesabeograd.com

Tokom 2008. godine broj i iznos garancija u stranoj valuti zabeležili su znatan rast u poređenju sa prethodnom godinom, isti trend je zabeležen kod loro garancija u stranoj valuti. Nostro garancije pokazuju rast od 40 odsto po broju i više nego trostruki rast u obimu.¹²⁶

Grafikon br.3. Broj izdatih garancija u stranoj valuti
Izvor: www.bancaintesabeograd.com

Grafikon br.4. Obim izdatih garancija u stranoj valuti
Izvor: www.bancaintesabeograd.com

¹²⁶ www.bancaintesabeograd.com

9.3. Konkretni primer procedure izdavanja tenderske garancije

Sama procedura izdavanja tenderske garancije počinje podnošenjem tenderske (konkursne) dokumentacije, uz koju se podnosi i popunjen zahtev za izdavanje garancije, popunjen upitnik o podnosiocu zahteva za garanciju kao i sva potrebna dokumentacija.

U ovom konkretnom primeru, htela bih da napomenem, da su podaci većim delom izmenjeni kako se ne bi narušila privatnost odnosa između Banke Intesa i klijenta.

Slika br.1 – Tenderska (konkursna) dokumentacija

**КОНКУРСНА
ДОКУМЕНТАЦИЈА
ОТВОРЕНИ ПОСТУПАК ЈАВНЕ НАБАВКЕ
ШИФРА ПОСТУПКА: 13700822**

САДРЖАЈ (од 1 до 25)

- позив за достављање понуда
- критеријуми за избор најповољније понуде
- упутство за сачињавање понуда
- обавезни услови за учешће у поступку
- изјава о прихватања услова из јавног позива
- образац понуде
- подаци о понуђачу/подизвођачу/конзорцијуму
- модел уговора

Објављено: „Службени гласник Републике Србије“ број 78 од 23.09. 2009. године

Последњи дан за преузимање конкурсне документације: 23.10. 2009. године

Последњи дан за предају понуда: 23. 10. 2009. године

Датум отварања: 23.10. 2009. године у 12:30 часова

Датум: 23.10. 2009.

Потпис овдашњег лица З. [Signature]

1

ПОЗИВ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДА

Шифра и назив поступка: 13700822
РЕКОНСТРУКЦИЈА И ПРОШИРЕЊЕ КУХИЊСКОГ БЛОКА" у Пољопривредној школи са домом
ученика "Љубо Мићић" Пожега
Република Србија
Пољопривредна школа са домом ученика "Љубо Мићић" Пожега

Упућује

ПОЗИВ ЗА ДОСТАВЉАЊЕ ПОНУДА

ПРЕДМЕТ: Отворени поступак јавне набавке, шифра поступка: 13700822,
„Реконструкција и проширење кухињског блока“ у Пољопривредној школи са домом ученика "Љубо
Мићић" Пожега.

Објављено: „Службени гласник Републике Србије“ број 78 од 23.09. 2009. године

Понуде се припремају и подносе у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, конкурсном документацијом и јавним позивом. Конкурсна документација се може преузети у року од 30 дана, почев дана објаве јавног позива у „Службеном гласнику Републике Србије“, тј. закључно са 23.10. 2009. године, до 12:00 часова у просторијама Школе. У истом периоду се може извршити увид у конкурсну документацију.

Понуђачи су у обавези да своје понуде доставе најкасније до 23.10. 2009. године до 12,00 часова, у запечаћеној коверти са назнаком назива и шифре поступка и напоменом НЕ ОТВАРАТИ, на адресу Пољопривредна школа са домом ученика "Љубо Мићић", Болничка 2, 31210 Пожега.

Благовременом се сматрају понуде које су примљене и оверене печатом пријема у канцеларији секретара школе, на наведеној адреси, најкасније до 12:00 часова, последњег дана рока, без обзира на начин на које су послате.

Исправном се сматра благовремена понуда која је дата на обрасцима преузете конкурсне документације (од 1 до 25), са свим наведеним траженим подацима, која је јасна и недвосмислена, откуцана или попуњена штампаним словима, оверена печатом и потписом овлашћеног лица и која у прилогу садржи све тражене доказе о испуњености обавезних услова за учешће у поступку набавке и све остале неопходне доказе прецизиране у конкурсној документацији.

Поступак отварања понуда ће се спровести дана 23.10. 2009. године у 12:30 часова, у просторијама Школе. Поступак отварања понуда је јаван, уз присуство представника понуђача који су поднели понуду, а који пре почетка поступка, морају предати посебно писмено овлашћење за присуство поступку отварања понуда, издато на меморандуму понуђача, оверено печатом и потписом овлашћеног лица.

Одлука о додели уговора о јавној набавци донеће се на основу члана 52. Закона о јавним набавкама уз примену критеријума економски најповољније понуде.

Додатне информације у вези са предметном набавком могу се добити путем телефона, контакт особе Милан Маринковић 031/811-131 и Савић Нада 031/816-478 у периоду од 8 до 13 часова, радним даном.

Датум: 29.09. 2009.

Потпис овлашћеног лица

2

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕ ПОНУДЕ

ШИФРА И НАЗИВ ПОСТУПКА :13700822

РЕКОНСТРУКЦИЈА И ПРОШИРЕЊЕ КУХИНСОГ БЛОКА" у Пољопривредној школи са домом
ученика "Љубо Мићин" ПожегаОДЛУКА О ИЗБОРУ НАЈПОВОЉНИЈЕ ПОНУДЕ БИЋЕ ДОНЕТА УЗ ПРИМЕНУ КРИТЕРИЈУМА ЕКОНОМСКИ
НАЈПОВОЉНИЈЕ ПОНУДЕ.

КРИТЕРИЈУМИ ЗА ИЗБОР НАЈПОВОЉНИЈЕ ПОНУДЕ

1.	Цена	до 80 пондера
2.	Висина аванса	до 10 пондера
3.	Гарантни рок	до 10 пондера
	УКУПНО:	100 пондера

ЦЕНА:

Код овог критеријума упоређиваће се укупна коначна цена са порезом.

Највећи могући број добијених пондера код овог критеријума је 80.

Понуда са најнижом коначно понуђеном ценом добија максимални број пондера тј. 80.

АВАНС:

Максимални износ аванса је 25% од укупне уговорене вредности набавке.

Највећи могући број добијених пондера код овог критеријума је 10.

Пондери за понуђени аванс, рачунају се на следећи начин:

За понуђени аванс преко 20% до 25	0 пондера
За понуђени аванс тачно 20%	2 пондера
За понуђени аванс преко 15% до 20%	3 пондера
За понуђени аванс тачно 15%	4 пондера
За понуђени аванс преко 10% до 15%	5 пондера
За понуђени аванс тачно 10%	6 пондера
За понуђени аванс од од 5% до 10%	7 пондера
За понуђени аванс тачно 5%	8 пондера
За понуђени аванс до 5%	9 пондера
За понуђени аванс од 0%	10 пондера

ГАРАНТНИ РОК:

Минимални гарантни рок је 24 месеца.

Највећи могући број добијених пондера код овог критеријума је 10

Пондери за понуђени гарантни рок рачунају се на следећи начин:

Бодови за гарантни рок $B = 10 \times \frac{\text{Понуђени гарантни рок понуде која се бодује}}{\text{Најдужи понуђени гарантни рок}}$

- УКОЛИКО ДВА ИЛИ ВИШЕ ПОНУЂАЧА ИМАЈУ ИСТИ БРОЈ ПОНДЕРА, ПРЕДНОСТ ИМА ПОНУЂАЧ КОЈИ ЈЕ ПОНУДИО НАЈНИЖУ ЦЕНУ

Датум:

М П

Потпис овлашћеног лица

УПУТСТВО ЗА САЧИЊАВАЊЕ ПОНУДА

Шифра и назив поступка: 13700822

РЕКОНСТРУКЦИЈА И ПРОШИРЕЊЕ КУХИЊСКОГ БЛОКА У ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ШКОЛИ СА ДОМОМ
УЧЕНИКА "ЉУБО МИЋИЋ" ПОЖЕГА

- Понуде се припремају и подносе у складу са одредбама Закона о јавним набавкама, конкурсном документацијом и јавним позивом.
- Понуда се даје на обрасцима преузете конкурсне документације (од 1 до 25), са свим наведеним траженим подацима, мора бити јасна и недвосмислена, откуцана или попуњена штампаним словима, оверена печатом и потписом овлашћеног лица и у прилогу садржати све тражене доказе о испуњености обавезних услова за учешће у поступку набавке и све остале неопходне доказе прецизиране у конкурсној документацији.
- Модел уговора понуђач мора да попуни, парафира сваку страну, овери печатом и потпише, чиме потврђује да прихвата елементе модела уговора. У случају да наступа група понуђача, уговор потписује и печатира носилац групе у име конзорцијума, а остали чланови конзорцијума парафирају сваку страницу уговора.
- Понуда мора да садржи све ставке из понуде у назначеним количинама.
- Уз понуду се достављају сви докази из чл. 44. и 45.ЗЈН (прецизирани у обрасцу 6. ове документације). Понуђач ове доказе доставља и за подизвођаче и чланове конзорцијума, уколико их је навео у понуди.
- Понуђачи који подносе заједничку понуду (група понуђача или конзорцијум) услове који се односе на финансијски и пословни капацитет (референтна листа) испуњавају заједнички – кумулативно. Ово се не односи на подизвођаче.
- Сви понуђачи су у обавези да уз понуду доставе оригинал неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за озбиљност понуде у вредности од 260 000,00 динара, и са роком важности 60 дана од дана јавног отварања понуде, наплативу на први позив и без приговора.
- Сви понуђачи су у обавези да уз понуду доставе оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за повраћај авансног плаћања, плативе на први позив без поговора са роком важности најмање 15 дана дуже од потписивања Записника о примопредаји.
- Понуђач који добије посао, дужан је да у року од десет дана од дана закључења уговора, достави неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за повраћај авансног плаћања, као средство обезбеђења аванса, са роком важности најмање 15 дана дуже од потписивања Записника о примопредаји.
- Сви понуђачи су у обавези да уз понуду доставе оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за добро извршење посла, плативе на први позив без поговора, у износу од 10% од вредности уговора са роком важности 60 дана дуже од уговореног рока за завршетак радова.

- Понуђач који добије посао, дужан је да у року од десет дана од дана закључења уговора, достави банкарску гаранцију за добро извршење посла у висини од 10% укупне вредности уговора и са роком важности 60 дана дужи од уговореног рока за завршетак радова.
- Сви понуђачи су у обавези да уз понуду доставе оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за отклањање недостатака у гарантном року, плативе на први позив без поговора, у износу од 5% од вредности уговора и са роком важности 30 дана дужи од уговореног гарантног рока.
- Понуђач који добије посао, дужан је да приликом примопредаје радова, достави банкарску гаранцију за отклањање недостатака у гарантном року у износу од 5% од вредности уговора и са роком важности 30 дана дужи од уговореног гарантног рока.
- Изабрани понуђач има обавезу да изради План реализације уговора
- Понуде са варијантама нису дозвољене.
- Неблаговремене понуде враћају се понуђачима, неотворене.
- Некомплетне и непотпуне понуде, понуде у којима су начињене било какве измене или допуне, понуде које нису сачињене у складу са Упутством за сачињавање понуда и обавезним условима за учешће у поступку, понуде које не садрже сву тражену документацију, биће одбијене.
- Наручилац задржава право да, по потреби, предузме одговарајуће мере у циљу упознавања са начином обезбеђивања квалитета добара која су предмет набавке, као и да тражи од понуђача додатна објашњења која ће му помоћи при прегледу, вредновању и упоређивању понуда.
- Наручилац задржава право и да одбије све понуде с тим да је дужан да своју одлуку образложи.
- Јединичне цене обухватају све пратеће трошкове (за радове, материјал, транспорт, алат, скеле, режије, амортизацију, заштите на раду, чување и обезбеђење објеката, итд.) и фиксне су до окончања уговора. У укупну вредност радова улазе и неће се посебно обрачунавати припремни радови, завршни радови као и други пратећи радови и трошкови потребни за квалитетно извршење радова.

Датум:

М П

Потпис овлашћеног лица

ОБАВЕЗНИ УСЛОВИ ЗА УЧЕШЋЕ У ПОСТУПКУ

Шифра и назив поступка: 13700822
РЕКОНСТРУКЦИЈА И ПРОШИРЕЊЕ КУХИЊСКОГ БЛОКА У ПОЉОПРИВРЕДНОЈ ШКОЛИ СА ДОМОМ УЧЕНИКА
"ЉУБО МИЋИЋ" ПОЖЕГА

- Право учешћа имају сви заинтересовани понуђачи који испуњавају обавезне услове за учешће у поступку, у складу са чл. 44. и 45. Закона о јавним набавкама. Докази о испуњености услова достављају се уз понуду. Понуђач ове доказе доставља и за подизвођаче и чланове конзорцијума, уколико их је навео у понуди.

Докази које понуђач доставља уз понуду:

1. Извод из регистра привредних субјеката издат од Агенције за привредне регистре независно од датума издавања. **Прилог бр. 1**
2. Оснивачки акт понуђача, којим се потврђује да је понуђач основан за делатност која је предмет јавне набавке. **Прилог бр. 2**
3. Потврда надлежног пореског органа о измиренем порезима, доприносима и другим јавним дажбинама, или потврда надлежног органа да се понуђач налази у поступку приватизације, чији датум издавања није старији од 6 месеци од дана објављивања јавног позива. **Прилог бр. 3**
4. Потврда надлежног органа да у року од две године пре објављивања јавног позива није изречена правоснажна судска или управна мера забране обављања делатности која је предмет јавне набавке, а чији датум издавања мора бити после дана објављивања јавног позива. **Прилог бр. 4**
5. Оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за повраћај авансног плаћања, плативе на први позив без поговора са роком важности најмање 15 дана дуже од потписивања Записника о примопредаји. **Прилог бр. 5**
6. Оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за добро извршење посала, плативе на први позив без поговора, у износу од 10% од вредности уговора са роком важности 60 дана дуже од уговореног рока за завршетак радова. **Прилог бр. 6**
7. Оригинал писма о намерама банке да ће у случају да понуђач добије посао, издати неопозиву и безусловну банкарску гаранцију за отклањање недостатака у гарантном року, плативе на први позив без поговора, у износу од 5% од вредности уговора и са роком важности 30 дана дужим од уговореног гарантног рока. **Прилог бр. 7**
8. Неопходни **финансијски капацитет** доказује се извештајем о бонитету Центра за бонитет Народне банке Србије, образац БОН-ЈН, који мора да садржи: статусне податке понуђача, сажети биланс стања и биланс успеха за предходне три обрачунске године (2006, 2007, 2008), показатељ за оцену бонитета у предходне три обрачунске године и податке о блокади за последњих 6

6

месеци до дана објављивања јавног позива. У колико у образцу БОН-ЈН нису доступни подаци за 2008. год потребно је доставити биланс стања и биланс успеха за 2008.год. **Прилог бр. 8**

9. неопходни **пословни капацитет** доказује се попуњеним образцем списка најважнијих изведених радова за период од претходних пет година уз прилагање потврда издатих од стране наручилаца – купаца на прописаном образцу, на пословима високоградње или нискоградње. Потребно је да је у претходних пет обрачунских година остварио промет по основу радова који су предмет јавне набавке у износу минимум 30 000 000,00 динара **Прилог бр. 9**

10. **технички капацитет** се доказује овереним списком основних средстава од значаја за предмет јавне набавке, којим потврђује да располаже следећом техничком опремом:

- једна кранска дизалица
- једна мешалица за бетон 250 литара,
- два камиона носивости по 5 тона и више
- један погон за израду арматуре. **Прилог бр.10**

11. **кадровски капацитет** се доказује достављањем ППОД обрасца и изјавом о кључном техничком особљу и другим запосленима који ће бити одговорни за извршење уговора и контролу квалитета предмета јавне набавке или уговором о делу за одговорног извођача радова, и то:

а) Сваки понуђач мора да достави попуњен образац са списком стално запослених радника минимум 10 радника укључујући и два радника са Уверењем о испитивању стручне оспособљености заваривача

б) Сваки понуђач мора да достави лично лиценцу одговорног извођача радова који ће решењем бити именован за извођење радова у предметној јавној набавци, који је у сталном радном односу код понуђача или је ангажован уговором о делу (уговором о обављању повремених или привремених послова), са доказом да имају најмање три године радног искуства (копија радне књижице, без обзира да ли је именовани одговорни извођач ангажован из редова стално запослених или не). Понуђач је у обавези да достави личне лиценце одговорног извођача, једну од следећих: 400, 401, 410, 411, 412, 413, 414 или 415, са потврдом Инжењерске коморе Србије да је наведени носилац лиценце, чија се лиценца подноси, члан Инжењерске коморе Србије и да му је одлуком Суда части издата лиценца није одузета, заједно са доказима о радном статусу (докази о радном статусу: за наведеног носиоца лиценце који је код понуђача запослен ППОД образац, односно за носиоца лиценце који није запослен код понуђача уговор – фотокопија уговора о делу, уговора о обављању привремених и повремених послова или други уговор о радном ангажовању на извођењу радова који су предмет јавне набавке). **Прилог бр. 11 (прилог бр.11а и прилог бр.11б)**

12. Оригиналанеопозиву и безусловну банкарску гаранцију за озбиљност понуде у вредности од 260 000,00 динара, и са роком важности 60 дана од дана јавног отварања понуде, наплативу на први позив и без приговора - оригинал. **Прилог бр.12**

***НАПОМЕНА:**
Докази о испуњености услова могу се достављати у неоввереним фотокопијама.
Понуђач чија понуда буде оцењена као најповољнија је дужан да у примереном року који не може бити дужи од три дана од дана пријема писменог позива наручиоца, достави оригинал или оверену копију доказа о испуњености услова.

Датум: _____ М П _____ Потпис овлашћеног лица _____

7

Izvor: dokumentacija Bance Intesa

Slika br. 2 – Zahtev za izdavanje garancije

BANCA INTESA		ZAHTEV ZA IZDAVANJE DINARSKE GARANCIJE	
Nalogodavac			
Naziv i adresa	GRADJEVINAC d.o.o. Valjevo, Milovana Glišića bb		
Broj tekućeg računa	160-598468-67		
Matični broj	8646198	Kontakt osoba	Marko Marković
		Telefon	014/298-899
Broj tekućeg računa; Matični broj			
Naziv i adresa	Ministarstvo prosvete Republike Srbije, Beograd, Nemanjina 22-26		
Broj tekućeg računa; Matični broj	840-5647-11; 7859473		
Elementi garancije			
Iznos u dinarima	260.000,00	Devizna klauzula (EUR)	Da ☐ Ne ☐
Rok važnosti garancije (radni dan)	28.12.2009.	napomena: Za carinske garancije nalogodavac je u obavezi prema banci 90 radnih dana duže od roka važnosti garanc.	
Dokumentacija neoph. korisniku garancije za naplatu po garanciji	Izjava ☐ Kopija fakture ☐ Drugo: ☐	Kopija transportnog dokumenta ☐	
Jezik garancije	Srpski ☒ Engleski ☐	napomena: Garancija se izdaje isključivo u 1 originalu	
Prevod garancije	Da ☐ Ne ☐		
Pismo o namerama - izjava	Da ☐ Ne ☐	svrha: ☐	
Garancija			
Za plaćanje	☐	Ugovor ☐ Faktura ☐ Profaktura ☐	
Za povraćaj avansa	☐	Ugovor ☐ Faktura ☐ Profaktura ☐	
Za dobro izvršenje posla	☐	Ugovor ☐ Faktura ☐ Profaktura ☐	Prihvatanje ponude ☐
Za garantni rok	☐	Ugovor ☐ Faktura ☐	
Za učestvovanje na tenderu	☒	Tender ☐ Investitor se finansira iz: kredita ☐ sopstvenih sredstava ☐	
Za privatizaciju	☐	Tender ☐	
Carinska	Stavljanje robe u slobodan promet i tranzit ☐	Privremeni uvoz i aktivno oplemenjivanje ☐	Skladištenje robe ☐ Periodično deklarisanje robe ☐
Ostale	☐		
Instrumenti obezbeđenja			
# namenski oročen depozit pravnog lica	dinarski ☐ devizni ☐		
# ugovorno ovlašćenje	☒	# hipoteka (dostaviti prateću dok.)	☐
# menice	☒	# ručna zaloga (dostaviti prateću dok.)	☐
# sadužništvo (navesti sadužnike)	☐	# jemstvo fizičkog lica	menica ☒
# ostalo (navesti)	☐	depozit	☐
Napomena			
# U komercijalnom ugovoru mora biti naznačeno da se zahteva garancija po predmetnom poslu			
# Profaktura se dostavlja u nedostatku ugovora, ali mora da sadrži istu naznaku			
Prilog			
# Komercijalni ugovor, prevod ugovora, (pro)faktura, kopija originala ponude, tenderska dokumentacija			
# Bilansi stanja i uspeha za poslednja 2 obrač. perioda, zaključni list za poslednji kvartal i cash flow za period važenja garancije			
# Kopija osnivačkog akta i statuta, izvoda iz sudskog registra i statističkog registra, kopija kartona deponovanih potpisa			
Dodatne napomene			
kontakt telef: 014/298-899		fax: 014/298-899	
OVLAŠĆENJE			
Neopozivo ovlašćujemo Banca Intesa ad, Beograd da, ukoliko u roku od 5 (pet) dana od dat. obračuna zaduženja provizije Banke I/III zaduženja i no provizije za izvršenje ovog zahteva ne uplatimo proviziju, može naplatu ovih provizija izvršiti zaduženjem našeg t.r. broj _____ kod Banca Intesa ad, Beograd			
Valjevo, 12.10.2009.		Pečat i potpis ovlašćenog lica nalogodavca	
Mesto i datum			

Izvor: dokumentacija Banke Intesa

OBRAZAC UP

UPITNIK O PODNOSIOCU ZAHTEVA ZA GARANCIJU

Napomena: Svi dodatni podaci i objašnjenja mogu se uneti u poglavlje 30. "Napomene". Ukoliko takvi podaci doprinose boljem razumevanju finansijskog položaja i potreba podnosioca zahteva, *snažno preporučujemo* da se navedu u ovom upitniku, s obzirom da je izvesno da će takvi podaci biti prosledeni svim nadležnim nivoima odlučivanja (pre nego usmene informacije).

1. Osnovni podaci:

Naziv (registrovan kod nadležnog organa):		Gradjevinac d.o.o.
Sedište:	poštanski broj:	14000
	mesto:	Valjevo
	ulica:	Milovana Glišića
	kućni broj:	bb
Matični broj:		8646198
Poreski identifikac. broj:		86213/567
Razvrstavanje po veličini:		
Najviši rukovodilac:	ime i prezime:	Nikola Nikolić
	položaj:	Direktor
	broj telefona:	014/298-891
	broj telefaksa:	014/298-891
	e-mail adresa:	
Lice nadležno za kontakt sa Bankom:	ime i prezime:	Marko Marković
	položaj:	Referent za bankarske garancije
	broj telefona:	014/298-899
	broj telefaksa:	014/298-899
	e-mail adresa:	

2. Vlasnici

Naziv, odnosno ime i prezime	Sedište:			Procenat vlasništva
	zemlja	mesto	ulica i broj*	
Milenko Milenković	Srbija	Valjevo	Lajkovačka bb	44
Petar Petrović	Srbija	Beograd	Knez Miloševa bb	35
Slavko Slavković	Srbija	Beograd	Zemunski bb	21

* Unosi se samo za pravna lica.

3. Rukovodstvo

Ime i prezime	Položaj	Godina rođenja	Školska sprema	Radno iskustvo (godina)	Broj godina u pravnom licu	Broj godina na sadašnjem položaju
Nikola Nikolić	Direktor	1957	Visoka škola	28	25	25

* Unose se podaci za sve najviše rukovodioce.

4. Revizija finansijskih izveštaja*

Naziv revizora:	
Godine za koje je izvršena (najviše poslednje tri):	

* Za lica koja imaju zakonsku obavezu da vrše reviziju svojih finansijskih izveštaja ovi podaci se obavezno unose.

5. Revizija konsolidovanih finansijskih izveštaja za celu grupu*

Naziv revizora:	
Godine za koje je izvršena (najviše poslednje tri):	

* Za lica koja imaju zakonsku obavezu da vrše konsolidaciju i reviziju svojih finansijskih izveštaja ovi podaci se obavezno unose.

6. Kratak istorijat

<i>Datum osnivanja</i>	06.06.1985.		
<i>Datum početka rada</i>	06.09.1985.		
<i>Promene u delatnosti:</i>			
<i>napuštene:</i>		<i>datum:</i>	
<i>novouvedene:</i>		<i>datum:</i>	
<i>proširene:</i>		<i>datum:</i>	
<i>Položaj na tržištu (naročito najveći usponi u prošlosti i kada je zadobijen trenutni položaj):</i>			
<i>Važne promene vlasničke strukture (ko su prethodni vlasnici i kada je došlo do promene):</i>			

7. Delatnost

<i>Osnovne delatnosti:</i>	Izvođenje građevinskih radova u visokogradnji
<i>Dopunske delatnosti:</i>	Projektovanje Proizvodnja PVC, AL fasadne stolarije, bravarije i drvene unutrašnje stolarije

8. Proizvodi i usluge čijom se prodajom ostvaruje najveći deo prihoda

<i>Opis</i>	<i>Količina proizvedena u prethodnom periodu</i>	<i>Količina prodana u prethodnom periodu</i>	<i>Količina naplaćena u prethodnom periodu</i>
Izgradnja i adaptacija stambenih objekata	25	25	21
<i>Period na koji se odnose podaci:</i>	01.03. – 01.09.2009		

9. Prihodi

<i>Iz prodaje na domaćem tržištu:</i>	<i>Iz izvoza:</i>		<i>Iz drugih izvora:</i>	
<i>iznos</i>	<i>zemlja</i>	<i>iznos</i>	<i>opis posla</i>	<i>Iznos</i>
985.766,00	Bosna i Hercegovina	387.154,00		

10. Poslovni prostor

<i>Lokacija</i>	<i>Namena</i>	<i>Površina pokrivenog prostora</i>	<i>Površina nepokrivenog prostora</i>	<i>Vlasništvo ili zakup</i>	<i>Površina upisana u zem. Knjige</i>
Milovana Glišića bb		140 m ²	2m ²	vlasništvo	142m ²

11. Očekivani finansijski rezultati do kraja tekuće i u narednoj godini

Procenat rasta prihoda po jedinici proizvoda i usluga (za najznačajnije proizvode i usluge):	15%		
Procenat rasta rashoda po jedinici proizvoda i usluga (za najznačajnije proizvode i usluge):	8%		
Procenat rasta ukupnih poslovnih prihoda:	7%		
Procenat rasta ukupnih poslovnih rashoda:	4%		
Procenat rasta finansijskih prihoda:	6%		
Procenat rasta finansijskih rashoda:	3%		
Očekivani vanredni prihodi (opis):		iznos:	
Očekivani vanredni rashodi (opis):		iznos:	

12. Planirana ulaganja u poslovni prostor

<i>Lokacija</i>	<i>Namena</i>	<i>Vrsta ulaganja*</i>	<i>Površina</i>	<i>Površina upisana u zem. Knjige</i>

* Na pr. kupovina, zakup, rekonstrukcija, proširenje i sl.

13. Planirana veća ulaganja u opremu

Opis	Namena	Vrsta ulaganja*	Procenjena vrednost opreme	Procenjena vrednost ulaganja
mašina		kupovina	861.005,00	794.233,00
hala za rad		zakup	379.164,00	397.149,00

* Na pr. kupovina, zakup, rekonstrukcija, proširenje i sl.

14. Osnovni organizacioni delovi

Sedište	Osnovna delatnost	Ovlašćenja u pravnom prometu	Broj zaposlenih
Valjevo	Izvodjenje građevinskih radova u visokogradnji		

15. Zaposleni

Prosečan broj stalno zaposlenih u toku poslednjih 12 meseci:	110
Prosečan broj sezonski zaposlenih u toku poslednjih 12 meseci:	15
Prosečno vreme angažovanja sezonskih radnika:	
Kvalifikaciona struktura zaposlenih:	

16. Banke sa kojima sarađuje

Naziv banke	Sedište	Promet na dinarskom računu*	Promet na deviznom računu*	Prosečno stanje na dinarskom računu*	Prosečno stanje na deviznom računu*

Naziv banke	Obaveze prema banci						
	osnov	odobrena visina	preostali iznos duga	datum dospeća	način vraćanja**	pokrivenost kolateralom	dosadašnja urednost u izmir. obav.

* U toku poslednjih 12 meseci.

** Na pr. u mesečnim ratama, u celini o roku dospeća i sl.

17. Povezana lica

Naziv, odnosno ime i prezime	Osnov povezivanja	Procenat vlasništva	Značaj uticaja na poslovnu politiku i odlučivanje	Oblasti u kojima vrši uticaj

* Uticaj na poslovnu politiku i pojedinačne odluke (na pr. statusne promene, operativne odluke, strateško partnerstvo i sl.).

18. Dokumentacija u prilogu (zaokružiti odgovor)

Osnivački akt	☒ Da	☐ Ne
Statut	☒ Da	☐ Ne
Izvod iz registra nadležnog organa	☒ Da	☐ Ne
OP obrazac	☒ Da	☐ Ne
Izvod iz registra organa nadležnog za poslove statistike	☒ Da	☐ Ne
Rešenje o utvrđivanju poreskog identifikacionog broja	☒ Da	☐ Ne
Bilans stanja za prethodne dve godine	☒ Da	☐ Ne
Bilans uspeha za prethodne dve godine	☒ Da	☐ Ne
Bilans tokova gotovine za prethodne dve godine	☒ Da	☐ Ne
Izveštaj revizora (za lica kod kojih postoji zakonska obaveza)	☐ Da	☒ Ne
Zaključni list na poslednji dan tromesečja koje prethodi podnošenju zahteva za kredit	☒ Da	☐ Ne
Konsolidovani finansijski izveštaji za članove širih poslovnih grupa	☐ Da	☒ Ne
Kartoni deponovanih potpisa tekućih racuna (za banke kod kojih ima otvorene račune)	☒ Da	☐ Ne
Potvrde banaka kod kojih ima otvorene račune o:		
ostvarenom prometu i prosečnom stanju na dinarskim i deviznim računima	☐ Da	☒ Ne
zaduženosti (po partijama)	☐ Da	☒ Ne

19. Napomene

[Uneti napomene i objašnjenja koje se odnose na bilo koje od prethodnih pitanja, a naročito ako doprinose boljem shvatanju finansijskog položaja i potreba podnosioca zahteva.]

Izjava:

Potpisivanjem ovog upitnika tvrdim, kao ovlašćeni zastupnik podnosioca zahteva, da su svi navedeni podaci tačni i potpuni i da Banca Intesa ad, Beograd neće dovesti u zabludu po pitanjima na koje se odnose.

U IME PODNOSIOCA ZAHTEVA:

(Mesto i datum)

(Pečat i potpis lica ovlašćenog za zastupanje podnosioca zahteva)

Potrebna dokumentacija uz zahtev za garanciju¹²⁷:

- Osnivački akt
- Statut
- Izvod iz registra nadležnog organa
- OP obrazac
- Izvod iz registra organa nadležnog za poslove statistike
- Rešenje o utvrđivanju poreskog identifikacionog broja
- Bilans stanja za prethodne dve godine
- Bilans uspeha za prethodne dve godine
- Bilans tokova gotovine za prethodne dve godine
- Izveštaj revizora (za lica kod kojih postoji zakonska obaveza)
- Zaključni list na poslednji dan tromesečja koje prethodi podnošenju zahteva za kredit
- Konsolidovani finansijski izveštaji za članove širih poslovnih grupa
- Kartoni deponovanih potpisa tekućih racuna (za banke kod kojih ima otvorene račune)
- Potvrde banaka kod kojih ima otvorene račune o ostvarenom prometu i prosečnom stanju na dinarskim i deviznim računima
- Potvrde banaka kod kojih ima otvorene račune o zaduženosti (po partijama)

¹²⁷ www.bancaintesabeograd.com

Nakon podnošenja celokupne potrebne dokumentacije, u ovom slučaju ekspozituri Bance Intesa, kreditni referent na bazi priložene dokumentacije analizira istu i ukoliko utvrdi da je klijent kreditno sposoban zahtev prosleđuje sektoru za upravljanje kreditiranjem.

Sektor za kreditiranje razmatra dokumentaciju i predlog kreditnog referenta iz ekspoziture i donosi konačnu odluku o odobravanju garancije, kojom obaveštava ekspozituru koja je primila zahtev.

Ukoliko je odgovor pozitivan ekspozitura odluku o odobravanju prosleđuje sektoru garancijskih poslova uz tendersku (konkursnu) dokumentaciju i zahtev za izdavanje garancije. Sektor garancijskih poslova na bazi priložene dokumentacije sačinjava nacrt teksta garancije.

Posredstvom ekspoziture nacrt teksta garancije dostavlja se nalogodavcu i korisniku garancije da se usaglase sa tekstom.

Saglasnost se potvrđuje pečatom i potpisom nalogodavca.

Slika br. 5 – Nacrt teksta garancije

NACRT TEKSTA GARANCIJE
GARANCIJA ZA OZBILJNOST PONUDE Br. GC2009/78

GARANT: Banca Intesa ad Beograd, 11070 Novi Beograd, ul. Milentija Popovića br. 7b,
ž.r. 908-16001-87
m.b. 07759231

NALOGODAVAC: Gradjevinac d.o.o. , 14000 Valjevo, ul. Milovana Glišića bb
t.r. 160-598468-67
m.b. 8646198

KORISNIK: Ministarstvo prosvete Republike Srbije, 11000 Beograd, Nemanjina 22-26
t.r. 840-5647-11
m.b. 7859473

Banca Intesa ad Beograd garantuje Korisniku Garancije da će Nalogodavac, u roku i potpuno izmiriti obaveze u vezi sa Ponudom dostavljenom Korisniku Garancije, a na osnovu Javnog poziva za prikupljanje ponuda u otvorenom postupku za javnu nabavku izvođenja radova: »Rekonstrukcija i proširenje kuhinjskog bloka« u Poljoprivrednoj školi sa domom učenika »Ljubo Mičić« Požega (šifra postupka 13700822), koji je objavljen u listu "Službeni glasnik RS" broj 78 od 23.09.2009. godine (u daljem tekstu: Javni poziv), ukoliko dobije napred navedeni posao.

Garancija za ozbiljnost ponude se izdaje na iznos do:

RSD 260.000,00
(slovima: dvestotinešezdesethiljadinarara)

Ako Nalogodavac ne izmiri obaveze u vezi sa Ponudom dostavljenom Korisniku Garancije u skladu sa napred navedenim Javnim pozivom, Banca Intesa ad Beograd se obavezuje da će neopozivo, bezuslovno, bez prigovora po osnovu osnovnog pravnog posla i na prvi poziv izvršiti uplatu na tekući račun Korisnika Garancije, a najviše do garantovanog iznosa.

Rok važnosti Garancije je 28.12.2009. godine. Posle tog roka Garancija se gasi i postaje bespredmetna bez obzira da li je vraćena Garantu ili ne.

U slučaju da Nalogodavac ne dobije posao po osnovu napred navedenog Javnog poziva, Garancija se smatra nevažećom.

Ova Garancija je izdata direktno Vama i nije prenosiva.

U slučaju spora po ovoj Garanciji nadležan je Trgovinski sud u Beogradu.

Saglasnost sa tekstom Garancije: _____

Izvor: dokumentacija Bance Intesa

Nakon usaglašavanja nalogodavca i korisnika garancije, klijent potpisuje ugovor o izdavanju garancije, koji sastavlja ekspozitura i predaje instrumente obezbeđenja. U ovom slučaju instrumenti obezbeđenja su:

- ◆ 4 (četiri) Ugovorna ovlašćenja izdata u po dva primerka
- ◆ 4 (četiri) izjave
- ◆ 2 (dve) potpisane i overene, blanko, solo menice, sa Ovlašćenjem za korišćenje
- ◆ Ugovor o jemstvu po kome će kao instrumenti obezbeđenja naplate potraživanja Banke biti položena 1 (jedna) blanko, solo menica sa klauzulom »bez protesta«.

Slika br. 6 – Ugovor o izdavanju garancije

149-054-33

U G O V O R**O IZDAVANJU DINARSKE GARANCIJE ZA UČESTVOVANJE NA TENDERU**

Zaključen u Valjevu, dana 16.10.2009.godine, između sledećih ugovornih strana:

1. **BANCA INTESA AD BEOGRAD**, RC UŽICE, ul. Dimitrija Tucovića br. 129,
(u daljem tekstu: Banka)

i

2. **GRADJEVINAC d.o.o. Valjevo**, koga zastupa **direktor Nikola Nikolić**
(u daljem tekstu: Nalogodavac)

**ČLAN 1.
PREDMET UGOVORA**

Na osnovu Odluke nadležnog tela Banke od 16.10.2009.godine, Banka se obavezuje da, po nalogu i za račun Nalogodavca, po usaglašavanju teksta garancije iz člana 3. stav 1. ovog Ugovora i po ispunjenju uslova iz člana 4. stav 1 i člana 5. ovog Ugovora, izda Garanciju broj GC 2009/2685 (u daljem tekstu: Garancija), za učestvovanje na tenderu, u iznosu od:

RSD 260.000,00

(slovima: dvestotonešezdesethiljadahiljadadinara)

u korist MINISTARSTVO PROSVETE REPUBLIKE SRBIJE, BEOGRAD, NEMANJINA 22-26 (u daljem tekstu: Korisnik garancije), a na osnovu Javnog poziva za prikupljanje ponuda u otvorenom postupku za javnu nabavku izvođenja radova: »Rekonstrukcija i proširenje kuhinjskog bloka« u Poljoprivrednoj školi sa domom učenika »Ljubo Mičić« Požega (šifra postupka 13700822), koji je objavljen u listu "Službeni glasnik RS" broj 78 od 23.09.2009. godine (u daljem tekstu: Javni poziv)), ukoliko dobije napred navedeni posao (u daljem tekstu: osnovni pravni posao).

**ČLAN 2.
ROK VAŽNOSTI GARANCIJE**

Rok važnosti Garancije je 28.12.2009.godine.

**ČLAN 3.
OBAVEZE BANKE**

Banka se obavezuje da će izdati Garanciju prema priloženom tekstu garancije usaglašenom između Banke i Nalogodavca, koji čini sastavni deo ovog Ugovora.

Ukoliko Nalogodavac iz bilo kojih razloga nije u mogućnosti da izvrši obavezu u skladu sa osnovnim pravnim poslom, Banka će umesto Nalogodavca platiti garantovani iznos, po prijemu pisanog protesta po Garanciji, od Korisnika garancije, praćenog dokumentima navedenim u Garanciji.

**ČLAN 4.
OBAVEZE NALOGODAVCA**

Nalogodavac je u obavezi:

- da pre izdavanja garancije, uplati Banci proviziju za obradu zahteva za izdavanje garancije u iznosu od 0,1% jednokratno, min. 1.000,00 din., uvećano za eventualne poreze po pozitivnim propisima, prema obračunu dobijenom od Banke;
- da plati Banci naknadu za izdavanje Garancije, prema obračunu dobijenom od Banke, u skladu sa Tarifom koju Banka primenjuje u svom poslovanju, a koja u momentu izdavanja Garancije iznosi 0,8% jednokratno od iznosa Garancije, min. 2.000,00 din. uvećano za eventualne poreze po pozitivnim propisima, s tim da se naknada obračunava i naplaćuje prilikom izdavanja Garancije;
- da u roku od 3 dana od dana prijema obračuna od Banke, izvrši uplatu provizije obračunatu u skladu sa poslovnim politikom Banke, a koja može nastati vezano za izdatu garanciju po ovom Ugovoru u roku važnosti garancije;
- da odmah po izvršenju svoje obaveze po osnovnom pravnom poslu obezbeđene ovom Garancijom, a najkasnije 2 (dva) dana od izvršenja te obaveze, pisanim putem izvesti Banku da je izvršio svoje obaveze.

Nalogodavac je dužan da izvesti Banku o eventualnoj nemogućnosti izvršenja obaveze prema Korisniku garancije u vezi osnovnim pravnim poslom po osnovu koga je izdata Garancija, najkasnije 5 (pet) dana pre dospeća izvršenja obaveze u skladu sa osnovnim pravnim poslom.

Ugovorne strane su saglasne da, ukoliko Nalogodavac ne izvrši svoju obavezu iz čl. 9. ovog Ugovora ili ukoliko Banka dobije protest po Garanciji, a Nalogodavac ne obezbedi sredstva za plaćanje po protestu Garancije i Banka izvrši plaćanje po ovoj Garanciji, tako plaćeni iznos postaje kratkoročni kredit Banke prema Nalogodavcu, na koji se obračunava kamata prema stopi koju Banka primenjuje na dinarske plasmane, u skladu sa važećom Odlukom o kamatnim stopama Banke, a u skladu sa poslovnim politikom Banke, uvećana za eventualne poreze po pozitivnim propisima, bez obaveze ugovornih strana da zaključuju poseban aneks ovog Ugovora.

U slučaju iz stava 3. ovog člana, kratkoročni kredit dospeva za naplatu odmah, s tim da Banka od dana dospeća (dan plaćanja po protestu Garancije) do dana konačne naplate, na iznos glavnog duga obračunava kamatu prema stopi koju Banka primenjuje na dinarske plasmane, u skladu sa važećom Odlukom o kamatnim stopama Banke, a u skladu sa poslovnom politikom Banke, ukoliko je ista viša od stope zakonske zatezne kamate.

Kamata iz prethodnog stava po dospelom glavnom dugu se obračunava mesečno i na dan vraćanja dospelog glavnog duga.

Nalogodavac se obavezuje da dospelu dug vrati Banci zajedno sa pripadajućom kamatom i eventualnim porezom prema pozitivnim propisima, s tim da se obračun zakonske zatezne kamate vrši konformnom metodom i dospeva za naplatu odmah.

Nalogodavac se obavezuje da, u roku od 3 (tri) dana od dana potpisivanja ovog ugovora, Banci dostavi e-mail adresu na koju će Banka dostavljati Nalogodavcu mesečne obračune kamate.

ČLAN 5. INSTRUMENTI OBEZBEĐENJA

Nalogodavac se obavezuje da pre izdavanja Garancije položi Banci instrumente za uredno izvršenje obaveza po ovom Ugovoru, i to:

1. 4 (četiri) Ugovorna ovlašćenja izdata u po dva primerka i sačinjena saglasno Zakonu o platnom prometu i pratećim podzakonskim aktima;
2. 2 (dve) potpisane i overene, blanko, solo menice, sa Ovlašćenjem za korišćenje;
3. Ugovora o jemstvu broj 364/55 zaključenog sa *Stankom Stanković, Valjevo, Poparski put bb, jmbg 071096055420* po kome će kao instrumenti obezbeđenja naplate potraživanja Banke biti položena 1 (jedna) blanko, solo menica sa klauzulom »bez protesta«.

Nalogodavac je u obavezi da preuzme Ugovorna ovlašćenja, Menice i Menična ovlašćenja dostavljene kao instrumente obezbeđenja po ovom Ugovoru u roku od 3 (tri) meseca od dana likvidacije partije.

Ukoliko, u roku iz prethodnog stava ovog člana, navedeni instrumenti obezbeđenja ne budu preuzeti od Banke ili iskorišćeni za drugi - novi plasman, Nalogodavac je izričito saglasan da Banka može iste poništiti na način propisan relevantnim opštim aktima Banke.

ČLAN 6. REALIZACIJA INSTRUMENATA OBEZBEĐENJA

Nalogodavac izričito i bezuslovno ovlašćuje Banku da instrumente obezbeđenja urednog izvršenja obaveza iz člana 5. ovog Ugovora, može popuniti na iznos dospelih a neotplaćenih potraživanja Banke koja mogu nastati po osnovu ovog Ugovora, prema knjigovodstvenom stanju Banke i dati na naplatu.

Ukoliko dođe do realizacije instrumenata za naplatu potraživanja, a potraživanje Banke ne bude namireno u celosti, Nalogodavac je obavezan da odmah dostavi nove, a ukoliko iste ne dostavi, Banka ima pravo da izvrši naplatu garantovanog iznosa u celosti.

Zasnivanjem založnog prava na nepokretnoj imovini Nalogodavca, Banka stiče pravo da iz založene imovine naplati svoja dospela nenaplaćena potraživanja koja nastanu iz ovog Ugovora, uvećano za pripadajuću kamatu do dana konačne naplate, a u skladu sa odredbama Zakona o hipoteci /Zakona o izvršnom postupku, odnosno: Upisom založnog prava na pokretnim stvarima Nalogodavca u Registar zaloge, Banka stiče pravo da iz založenih pokretnosti u celosti naplati svoja dospela nenaplaćena potraživanja koja nastanu iz ovog Ugovora, uvećano za pripadajuću kamatu do dana konačne naplate, pre svih ostalih poverilaca, u skladu sa odredbama Zakona o založnom pravu na pokretnim stvarima upisanim u Registar zaloge.

ČLAN 7.

POSEBNE OBAVEZE NALOGODAVCA

Nalogodavac se obavezuje da blagovremeno obavesti Banku o statusnoj promeni (spajanje i podela preduzeća), promeni oblika preduzeća ili osnivanju drugog pravnog subjekta od svoje imovine, te promeni lica ovlašćenog za zastupanje, promeni lica ovlašćenih za raspolaganje sredstvima sa tekućih računa, promeni pečata ili kakvoj drugoj promeni od značaja za pravni promet.

Ukoliko kod Nalogodavca, za vreme trajanja ovog Ugovora, dođe do statusne promene ili promene oblika preduzeća, novonastali pravni subjekat, kao pravni sledbenik Nalogodavca, neograničeno je solidarno odgovoran za obaveze Nalogodavca preuzete ovim Ugovorom, i ima sva prava koja Nalogodavcu pripadaju na osnovu ovog Ugovora.

Nalogodavac je saglasan da, u slučaju da za vreme trajanja ovog Ugovora, od njegove imovine bude osnovan novi pravni subjekt, isti bude solidarno odgovoran za obaveze Nalogodavca iz ovog Ugovora u smislu instituta pristupanja dugu iz člana 452. Zakona o obligacionim odnosima.

Nalogodavac je saglasan da u roku od 8 (osam) dana od dana usvajanja akata o statusnoj promeni, promeni oblika ili osnivanju drugog pravnog subjekta od svoje imovine, promeni lica ovlašćenog za zastupanje, promeni lica ovlašćenih za raspolaganje sredstvima na tekućim računima, promeni pečata ili kakvoj drugoj promeni od značaja za pravni promet, dostavi Banci dodatna sredstva obezbeđenja koja Banka bude tražila, koja obaveza za Nalogodavca postoji i u slučaju da zakonskim/podzakonskim propisima budu uvedeni novi instrumenti obezbeđenja naplate potraživanja.

Ukoliko Nalogodavac ne postupi u skladu sa odredbama ovog člana, sve obaveze Nalogodavca po ovom Ugovoru smatraju se dospelim.

ČLAN 8.

DODATNE OBAVEZE NALOGODAVCA

Nalogodavac se obavezuje:

1. da na zahtev Banke dostavlja finansijske izveštaje koji se sačinjavaju na način i u rokovima propisanim pozitivnim propisima, a po potrebi i drugu dokumentaciju u rokovima propisanim pozitivnim propisima i u rokovima koje odredi Banka.
2. da omogući Banci kontrolu ekonomsko-finansijskog poslovanja, kontrolu poslovnih knjiga, evidencije i drugih dokumenata.
3. da svoj dinarski i devizni platni promet obavlja preko računa otvorenih kod Banke.

**ČLAN 9.
POKRIĆE PO GARANCIJI**

Nalogodavac je izričito i bezuslovno saglasan da, u slučaju da za vreme trajanja ovog Ugovora dođe do:

- insolventnosti Nalogodavca, u smislu nesposobnosti za plaćanje, kako je uređeno Zakonom o stečajnom postupku,
- statusnih promena Nalogodavca, usled kojih bi Banka došla u znatno nepovoljniji položaj,
- nepoštovanja obaveza Nalogodavca iz člana 8. ovog Ugovora,
- nepoštovanja drugih obaveza Nalogodavca iz ovog Ugovora,

na zahtev Banke, obezbedi pokriće u visini iznosa Garancije na računu namenski oročenog depozita na ime pokrića po predmetnoj Garanciji i obezbeđenja naplate potraživanja Banke po osnovu ovog Ugovora sa svim eventualno zaključenim pripadajućim aneksima, čime se između Banke i Nalogodavca zasniva ugovorni odnos po pitanju namenski oročenog depozita, u smislu odredbi Zakona o platnom prometu, bez potrebe da ugovorne strane zaključuju poseban Aneks ovog Ugovora i Ugovor o depozitu.

Ukoliko Nalogodavac ne postupi na način iz stava 1. ovog člana, Nalogodavac je izričito i bezuslovno saglasan da Banka ima pravo da aktivira instrumente obezbeđenja iz člana 5. ovog Ugovora i da sredstva obezbeđena na ovaj način prenese na račun namenski oročenog depozita na ime pokrića po Garanciji kao obezbeđenja naplate potraživanja Banke po osnovu ovog Ugovora sa svim eventualno zaključenim pripadajućim aneksima.

Ugovorne strane su saglasne da će sredstva, obezbeđena na način iz prethodnog stava, biti beskamatno oročena kod Banke, sve do isteka roka važnosti predmetne Garancije.

Ugovorne strane su saglasne da je Banka ovlašćena, da bez dalje saglasnosti i odobrenja Nalogodavca, oročena sredstva sa računa namenski oročenog depozita koristi za naplatu svojih dospelih potraživanja, koja mogu nastati po osnovu ovog Ugovora i eventualno zaključenih pripadajućih Aneksa.

Nalogodavac je saglasan i ovim Ugovorom ovlašćuje Banku da, ukoliko dođe do protesta Garancije, Banka izvrši plaćanje po Garanciji zaduženjem računa namenski oročenog depozita.

Ugovorne strane su saglasne da se sve izmene uslova Garancije, automatski primenjuju i na namenski oročeni depozit.

**ČLAN 10.
RASPOLAGANJE PODACIMA**

Nalogodavac je izričito saglasan da Banka može prijaviti Narodnoj banci Srbije podatke o potraživanju po ovom Ugovoru, radi uključivanja istih u kreditni informacioni sistem NBS – saglasno Odluci o načinu vođenja registra podataka o bonitetu pravnih lica, davanju podataka i mišljenja o bonitetu i Uputstvu o podacima koje banke i druge finansijske organizacije dostavljaju NBS radi uključivanja tih podataka u kreditni informacioni sistem NBS.

Nalogodavac je izričito saglasan u skladu sa članom 47. stav 3. Zakona o Bankama, da Banka ima pravo da podatke iz ovog Ugovora, podatke o Nalogodavcu i njegovim povezanim licima,

dokumentaciju koja čini kreditni dosije uz ovaj Ugovor, kao i druge podatke koji se smatraju bankarskom tajnom, prosledi u Centralnu bazu podataka grupe Intesa Sanpaolo, članovima svojih organa, svojim akcionarima, zaposlenima u Banci, spoljnom revizoru Banke, drugim licima koji zbog prirode posla koji obavljaju moraju imati pristup takvim podacima, kao i trećim licima sa kojima Banka ima zaključen Ugovor koji reguliše postupanje sa poverljivim podacima.

Nalogodavac je izričito saglasan da Banka ima pravo da podatke o Nalogodavcu koji se odnose na adresu, brojeve telefona, faks i telefaks uređaja, e-mail adrese i ostale podatke za uspostavljanje kontakta, a koje je Nalogodavac prezentovao Banci prilikom potpisivanja ovog Ugovora, koristi radi dostavljanja Nalogodavcu obaveštenja o svojim aktivnostima, proizvodima i uslugama, u vidu letaka, prospekata, elektronskih poruka, kao i svih drugih sredstava poslovne komunikacije i poslovne prezentacije.

ČLAN 11.

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE I DRUGIH VREDNOSTI

Nalogodavac se obavezuje da u obavljanju svojih delatnosti, izgradnji, izvođenju radova, radu postrojenja i obavljanju drugih aktivnosti, obezbedi racionalno korišćenje prirodnih bogatstava, uračunavanje troškova zaštite životne sredine u okviru investicionih i proizvodnih troškova, primenu propisa, odnosno planiranje i preduzimanje mera kojima se sprečava ugrožavanje životne sredine, u skladu sa važećim Zakonom o zaštiti životne sredine i svim saglasnostima, dozvolama, tehničkim i drugim standardima i normativima iz oblasti životne sredine.

Takođe, Nalogodavac se obavezuje da u obavljanju svoje delatnosti poštuje važeće zakone o zaštiti na radu, zaštiti kulturne baštine, zaštiti dece i zaštiti od prinudnog rada, što uključuje i poštovanje međunarodnih konvencija koje su pravno obavezujuće u zemlji.

ČLAN 12.

PRIMENA ZAKONSKIH ODREDBI

Za sve što ovim Ugovorom nije predviđeno primenjivaće se odredbe Zakona o bankama, Zakona o obligacionim odnosima, te odredbe drugih propisa koji regulišu izdavanje garancije i relevantnih opštih akata Banke.

Propust ili zakašnjenje Banke u korišćenju bilo kog prava po ovom Ugovoru ili bilo kom drugom aktu kojim su regulisani instrumenti obezbeđenja predviđeni ovim Ugovorom, neće se tumačiti kao odricanje Banke od tog prava.

Ako bilo koja odredba ovog Ugovora ili drugog akta postane nezakonita, nevažeća, ništava ili nesprovodiva, zakonitost, pravna validnost i sprovodivost ostalih odredaba neće biti dovedena u pitanje.

ČLAN 13.

NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE SPOROVA

Ugovorne strane su saglasne da eventualne nesporazume, koji proisteknu iz i povodom ovog Ugovora, rešavaju mirnim putem, a u suprotnom sporove će rešavati nadležni sud.

ČLAN 14.
STUPANJE UGOVORA NA SNAGU I IZMENE UGOVORA

Ovaj Ugovor stupa na snagu kada bude potpisan od ovlašćenih lica obe ugovorne strane.

Sve izmene ovog Ugovora moraju biti sačinjene isključivo u pisanoj formi i potpisane od strane obe ugovorne strane, izuzev onih za koje je osnovnim Ugovorom predviđeno da nastupaju bez obaveze sačinjavanja aneksa ovog Ugovora.

ČLAN 15.
BROJ PRIMERAKA UGOVORA

Ovaj Ugovor sačinjen je u 3 (tri) istovetna primerka, od kojih 2 (dva) za Banku, a 1 (jedan) za Nalogodavca.

BANKA

NALOGODAVAC

Slika br. 7 – Ugovorno ovlašćenje

U skladu sa članom 4. stav 4. Zakona o platnom prometu i tačkom 6. Odluke o obliku, sadržini i načinu korišćenja jedinstvenih instrumenata platnog prometa

D U Ž N I K:

pun naziv i sedište: GRADJEVINAC d.o.o. , Valjevo, Milovana Glišića bb

matični broj: 8646198

PIB: 4667328

t.r. broj: 160-598468-67

izdaje:

U G O V O R N O**O V L A Š Ć E N J E broj 33/4**

Kao Dužnik, ovim izričito i bezuslovno ovlašćujemo Banca Intesa ad Beograd RC Užice, kao Poverioca, da radi naplate potraživanja Poverioca po osnovu Ugovora o izdavanju dinarske garancije za učestovanje na tenderu broj **149-054-33** od 16.10.2009.godine, sa pripadajućim aneksima, sa rokom važnosti Garancije 28.12.2009., na iznos DIN 260.000,00 , sa pripadajućom naknadom i ostalim troškovima po zaključenom Ugovoru, te kamatom za period od kada Poverilac plati po izdatoj Garanciji pa do dana konačnog izmirenja obaveza prema Poveriocu, u skladu sa ugovornim odredbama

I Z D A J E

naloge za naplatu sredstava na teret računa Dužnika broj **160-598468-67**,

a u korist računa Poverioca broj **908-16001-87**,

prema uslovima i kriterijumima preciziranim predmetnim Ugovorom i pripadajućim aneksima, u slučaju da Poverilac plati po izdatoj Garanciji iz svojih sredstava, kada plaćeni iznos po Garanciji postaje kratkoročni kredit Poverioca prema Dužniku koji dospeva za naplatu odmah, odnosno u slučaju da Dužnik ne izmiri svoju obavezu prema Poveriocu o roku i na način predviđen predmetnim Ugovorom i pripadajućim aneksima.

Dužnik potvrđuje da je izdato Ugovorno ovlašćenje verodostojno i autentično, da je zavedeno u delovodnu knjigu Dužnika, kao i da je izdato u 2 (dva) primerka, od kojih jedan ostaje kod Poverioca dok se drugi primerak dostavlja banci kod koje Dužnik ima otvoren račun.

U Valjevu, dana 16.10.2009.godine

OVERA BANKE DUŽNIKA:

D U Ž N I K

(potpis ovlašćenog lica, overa pečatom)

Izvor: dokumentacija Bance Intesa

Slika br. 8 – Izjava dužnika

I Z J A V A

Kao Dužnik po izdatom Ovlašćenju broj 33/4 od 2009. godine, ovim izričito i bezuslovno izjavljujemo da smo saglasni da je Poverilac po navedenom Ovlašćenju ovlašćen da može podneti nalog za naplatu na osnovu navedenog Ovlašćenja, bilo kog dana posle roka dospelosti obaveze po pravnom poslu zbog kojeg je izdato predmetno Ovlašćenje u cilju obezbeđenja potraživanja Poverioca, kao i da nalog za naplatu može popuniti na iznos obaveze u skladu sa uslovima pravnog posla koji je osnov za izdavanje predmetnog Ovlašćenja.

U Valjevu, dana 16.10.2009. godine

D U Ž N I K:

160-598468-67
tekući račun Dužnika

Izvor: dokumentacija Bance Intesa

*Slika br. 9 – Menično pismo – ovlašćenje za korisnika
blanko, solo menica*

Na osnovu Zakona o menici i tačke 1, 2. i 6. Odluke o obliku, sadržini i načinu korišćenja jedinstvenih instrumenata platnog prometa

D U Ž N I K:

pun naziv i sedište: GRADJEVINAC d.o.o.

matični broj: 8646198

PIB: 4667328

t.r. broj: 160-598468-67

I Z D A J E:

**MENIČNO PISMO - OVLAŠĆENJE
ZA KORISNIKA BLANKO, SOLO MENICA**

KORISNIK:

(Poverilac) *BANCA INTESA AD BEOGRAD RC UŽICE, ul. Dimitrija Tucovića br. 129*

Predajemo Vam 2 (dve) potpisane i overene, blanko, solo menice, serijskih brojeva: 43-2789; 43-2568 i **OVLAŠĆUJEMO** BANCA INTESA AD BEOGRAD RC UŽICE, ul. Dimitrija Tucovića br. 129, kao Poverioca, da predate menice može popuniti na iznos dospelog duga sa svim pripadajućim kamatama, provizijama i ostalim troškovima po osnovu Ugovora o izdavanju dinarske garancije za učestovanje na tenderu broj **149054-33** od 16.10.2009. godine, sa pripadajućim aneksima, a sve u skladu sa odredbama predmetnog Ugovora i pripadajućih aneksa.

OVLAŠĆUJEMO Banca Intesa ad Beograd RC Užice, kao Poverioca, da, u skladu sa odredbama predmetnog Ugovora i pripadajućih aneksa, za naplatu dospelih hartija od vrednosti – menica, bezuslovno i neopozivo, bez protesta i troškova, vansudski, INICIRA naplatu – izdavanjem naloga za naplatu na teret računa Dužnika kod banaka, a u korist računa Poverioca – Banca Intesa ad Beograd RC Užice, ul. Dimitrija Tucovića br. 129.

Menice su važeće i u slučaju da u toku trajanja predmetnog Ugovora dođe do: promena lica ovlašćenih za zastupanje pravnog lica, lica ovlašćenih za raspolaganje sredstvima sa računa Dužnika, promena pečata, statusnih promena kod Dužnika, osnivanja novih pravnih subjekata od strane Dužnika i drugih promena od značaja za pravni promet.

Mesto i datum izdavanja Ovlašćenja:

Valjevo, 16.10.2009. godine

DUŽNIK

(potpis ovlašćenog lica, overa pečatom)

Izvor: dokumentacija Bance Intesa

Slika br. 10 – Ugovor o jemstvu

Na osnovu čl.997., čl. 1004. (tacke 3. i 4.) Zakona o obligacionim odnosima i na osnovu Zakona o menici

**1. Banca Intesa a.d. Beograd, RC UŽICE, ekspozitura Valjevo II,
(dalje: Banka)**

i

**2. Stanko Stanković, Valjevo, Poparski put bb, jmbg:071096055420, kao Jemac
(dalje: Jemac-Platac)**

Zaključuju u Valjevu, dana 16.10.2009. god.

UGOVOR O JEMSTVU BR. 364/55**Član 1.
PREDMET UGOVORA**

Jemac - Platac se obavezuje Banci da će platiti punovažnu i dospelu obavezu Dužnika, nastalu iz Ugovora o izdavanju dinarske garancije za učestovanje na tenderu br. **149-054-33** od 16.10.2009. god. zaključenog između Banke i Dužnika – Gradjevinac d.o.o, u iznosu do 260.000,00 dinara, sa pripadajućim kamatama i troškovima iz navedenog Ugovora, te eventualnim porezima u skladu sa pozitivnim propisima, kao i iz svih budućih eventualno pripadajućih aneksa navedenog ugovora.

Jemac - Platac se obavezuje da, na ime obezbeđenja urednog izvršavanja svih obaveza iz ovog Ugovora, prilikom potpisivanja ovog Ugovora deponuje Banci 1 (jednu) potpisanu blanko, solo menicu, sa klauzulom „bez protesta”, serijskih brojeva 5912245.

i

OVLAŠĆUJE

Banku, da radi naplate potraživanja prema kriterijumima iz napred navedenog Ugovora o izdavanju dinarske garancije za učestvovanje na tenderu i svih budućih eventualno zaključenih pripadajućih aneksa, popuni predate menice na iznos do visine neotplaćenih potraživanja Banke po osnovu Ugovora, i bezuslovno i neopozivo, bez protesta i troškova, podnese ih kao Poverilac na naplatu, sa svih računa Jemca-Platca, iz njegovih novčanih sredstava i imovine.

**Član 2.
VAŽENJE UGOVORA**

Ovaj Ugovor sa ovlašćenjem za menice važi i u slučaju da u toku trajanja ili nakon dospeća napred navedenog Ugovora o izdavanju dinarske garancije za učestvovanje na tenderu i svih budućih eventualno zaključenih pripadajućih aneksa dodje do: promena kod Dužnika i Jemca-Platca u delu ovlašćenja lica za raspolaganje sredstvima na računu, statusnih promena, osnivanja novih pravnih subjekata i dr.

Banka, svojim potpisom potvrđuje napred navedeno i saglasna je sa istim.

Član 3.
PRIMENA ZAKONSKIH ODREDBI

Za sve što nije predviđeno ovim Ugovorom primenjivaće se odredbe Zakona o obligacionim odnosima.

Član 4.
NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE SPOROVA

Ugovorne strane su saglasne da eventualne nesporazume, koji proisteknu iz i povodom ovog Ugovora, rešavaju mirnim putem, a u suprotnom sporove će rešavati nadležni sud.

Član 5.
BROJ PRIMERAKA

Ugovor je sačinjen u 4 (četiri) primerka, po 2 (dva) za svaku ugovornu stranu.

BANKA

JEMAC-PLATAC

Izvor: dokumentacija Banke Intesa

I na posletku, kada je sva potrebna dokumentacija potpisana i predata, izdaje se garancija, i klijent dobija original garanciju.

Garancija se izrađuje u dva primerka – jedan primerak se daje klijentu, a jedan ostaje u banci.

X ZAKLJUČAK

U ovom radu razmatrajući bankarsku garanciju kao samostalan pravni posao došla sam do određenih zaključaka koji se, u najkraćim crtama, mogu svesti na sledeće:

1. Bankarska garancija u savremenim uslovima međunarodne trgovine predstavlja nezaobilazno sredstvo za obezbeđenje ispunjenja ugovora. Skoro da se ne može ni zamisliti zaključenje nekog značajnijeg posla, a da za njegovo obezbeđenje ispunjenja nije predviđena bankarska garancija ili neko drugo sredstvo obezbeđenja. Jer savremeni međunarodni promet se odlikuje time što privredne organizacije stupaju u poslovne odnose sa nepoznatim partnerima, sa kojima nemaju iskustva, pa se javlja izvesna doza nepoverenja u spremnost i sposobnost druge ugovorne strane da uredno i na vreme ispuni svoje obaveze koje je preuzela prilikom zaključenja ugovora.

2. Bankarska garancija uvek nastaje iz jednog složenijeg sklopa pravnih i poslovnih odnosa gde, po prirodi stvari, učestvuju najmanje tri lica i zasnivaju se tri pravna odnosa, od kojih je svaki od njih samostalan i nezavistan od drugoga, bez obzira na to što skup svih tih odnosa čini jednu nedeljivu ekonomsko – finansijsku celinu.

3. Upoređujući bankarsku garanciju sa jemstvom konstatovala sam da između ova dva pravna instituta postoje velike razlike iako to naizgled ne izgleda. Jer se ugovorom o jemstvu jemac obavezuje da će ispuniti punovažnu i dospelu obavezu glavnog dužnika ako je ovaj ne ispuni, dok kod bankarske garancije banka garant se ne obavezuje da će ispuniti neispunjenu obavezu glavnog dužnika, nego svoju sopstvenu obavezu koja je proizašla iz bankarske garancije kao samostalnog pravnog posla. Predmet ugovora o jemstvu može biti ispunjenje novčane ili ne novčane obaveze, a predmet bankarske garancije može biti jedino ispunjenje novčane obaveze, bez obzira da li je obaveza iz osnovnog ugovora novčana ili nenovčana. Ali najbitnija razlika između jemstva i bankarske garancije jeste ta što je jemčeva obaveza akcesorna, a obaveza iz bankarske garancije je samostalna.

4. Istražujući pitanje, koje sve elemente mora bankarska garancija da sadrži, došla sam do zaključka da svaki oblik bankarske garancije ima sledeće bitne elemente: 1) naziv (firma) banke garanta i njena adresa, 2) naziv (firma) korisnika bankarske garancije, 3) naznačenje posla čije se ispunjenje obezbeđuje bankarskom garancijom, 4) novčani iznos na koji garancija glasi, 5) rok važenja bankarske garancije, 6) mesto izdavanja bankarske garancije, 7) datum izdavanja bankarske garancije i 8) potpis banke garanta. Pored navedenih elemenata učesnici u garancijskom poslu mogu da odrede i druge bitne elemente bankarske garancije.

5. Pravna nauka i poslovna praksa razradile su razne kriterijume po kojima bankarske garancije mogu da se svrstavaju u određene grupe i podgrupe. Kriterijumi koji se pojavljuju pri podeli bankarskih garancija su: vrsta ugovora ili drugog pravnog posla čije se izvršenje obezbeđuje bankarskom garancijom, uslov koji mora biti ispunjen da bi se

isplatio garantni iznos, broj banaka koje učestvuju u garancijskom poslu, zavisnost garancije od osnovnog ugovora, kao i ostali kriterijumi.

Banka Intesa je tokom prvih devet meseci 2008. godine uprkos brojnim izazovima koje je postavila rastuća konkurencija, restriktivna monetarna politika i kriza na globalnom finansijskom tržištu uspela da učvrsti leadersku poziciju i ostvari odlične rezultate u svim segmentima poslovanja.

Banca Intesa je uspela da ostvari rast u 2008 godini u broju i obimu izdatih dinarskih garancija od čak 40 odsto u poređenju sa rezultatima iz 2007 godine, a sličan nivo rasta je ostvarila i kod broja i obima izdatih garancija u stranoj valuti, čime je dokazala da i u polju bankarskih garancija uspeva da zadovolji potrebe klijenta i u potpunosti opravdano zadobije njegovo poverenje.

LITERATURA

Korišćene knjige:

1. Barać S., Stakić B., Ivaniš M., Praktikum za bankarstvo i finansije, Univerzitet Singidunum, Fakultet za finansijski menadžment i osiguranje, Beograd, 2003.
2. Vasilic J., Bankarska garancija i akceptni nalog u praksi privrednih sudova, „Draganić“, Beograd, 1995.
3. Pavićević B., Bankarska garancija, Naučna knjiga, Beograd, 1989.
4. Pavićević B., Bankarska garancija: u teoriji i praksi, Službeni list SRJ, Beograd, 1999.
5. Tomić M., Bankarska garancija: instrument obezbeđivanja plaćanja i kreditiranja, Institut za ekonomiku i finansije, Beograd, 2009.
6. Hadžić M., Bankarstvo, Univerzitet Singidunum, Fakultet za finansijski menadžment i osiguranje, Beograd, 2007.

Korišćena dokumentacija: interna dokumentacija Bance Intesa

Korišćeni izvor sa interneta:

www.bankaintesabeograd.com